

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ALEV ALATLI'NIN KÂBUS VE RÜYA ROMANLARINDA
MODERNİZM VE YENİ DÜNYA DÜZENİ ELEŞTİRİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elmas FERİK

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Edebiyatı**

**Tez Danışmanı : Doç. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU
Eş Danışman : Prof. Dr. Hasan AKAY**

AĞUSTOS- 2012

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ALEV ALATLI'NIN KÂBUS VE RÜYA ROMANLARINDA
MODERNİZM VE YENİ DÜNYA DÜZENİ ELEŞTİRİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elmas FERİK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Edebiyatı

“Bu tez 03/09/2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile Kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Prof. Dr. Hasan AKAY	Kabul	
Doç. Dr. Yılmaz DAĞCIOĞLU	KABUL	
Prof. Dr. N. Mehdi ERGÜZEL	Kabul	
Doç. Dr. Esmed HİLA	KABUL	
Doç. Dr. Göksemin HATEZ	Kabul	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Elmas FERİK

14 Eylül 2012

ÖNSÖZ

Alev Alatlı, 1980 sonrasında yayımladığı romanları ile dikkati çeken yazarların başında gelmektedir. Roman ve deneme türünde çok sayıda eser veren yazarın eserleri yakın tarihimize ve günümüze getirdiği yorum ve yaklaşımlar bakımından önem arz etmektedir. Bu tezde incelediğimiz *Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus* ve *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya* adlı eserler, yazarın güncel ilişkin değerlendirmelerinin bulunduğu tezli romanlarındandır. Bu çalışmada, *Kâbus* ve *Rüya* romanları üzerinden eleştirilen modernizm olgusu tespit edilmeye çalışılmış; modernizmle birlikte ortaya çıkan Yeni Dünya Düzeni'ne dair göstergelerin arka planının yorumlanmasına gayret edilmiştir.

Tezimiz, üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Alev Alatlı'nın hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, modernizmin ne olduğu sorusuna cevap aranmış, Yeni Dünya Düzeni modernizm bağlamında ele alınmıştır. Bu bölümde ilk olarak, çalışmamızın teorik zeminini oluşturacak modernizm ve Yeni Dünya Düzeni ile alakalı kaynaklar taranmış, özellikle sosyolojinin sahasına giren kaynaklardan istifade edilerek modernizmin temel unsurları tespit edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise, modernizm ve Yeni Dünya Düzeni ile alakalı unsurlar alt başlıklar halinde verilerek romandaki karşılıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen unsurlar, romandakilerle karşılaştırılmış, bu yolla çözümlenmeye gidilmiştir.

Sonuç bölümünde ise çalışmada elde edilen sonuçlar hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmamın her aşamasında bana desteklerini esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Hasan AKAY ve Doç. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU'na; çok kıymetli mesai arkadaşlarım Arş. Gör. E. Neşe DEMİRDELER, Arş. Gör. B. Gülay AÇAR, Arş. Gör. Hilal ERDOĞAN ve Arş. Gör. Uğur UZUNKAYA'ya; manevi desteğini her zaman hissettiğim aileme teşekkürü borç bilirim.

Elmas FERİK

14 Eylül 2012

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	iv
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: ALEV ALATLI'NIN HAYATI VE ESERLERİ	4
1.1. Hayatı	4
1.2. Eserleri	4
BÖLÜM 2: MODERNİZM	7
2.1. Modernizm	7
2.1.1 Tarihsel Seyri Açısından Modernizm	7
2.1.2. Modernizme Yönelik Tanımlamalar	9
2.1.3. Modernizme Yöneltilen Eleştiriler	12
2.2. Yeni Dünya Düzeni	14
2.3. Türk Romanında Modernizm	14
BÖLÜM 3: KÂBUS VE RÜYA'DA MODERNİZM VE YENİ DÜNYA DÜZENİ	
ELEŞTİRİSİ	20
3.1. Akılcılaşıma	20
3.2. Bireycilleşme.....	28
3.3. Küreselleşme	31
3.4. Kapitalizm	34
3.5. Devlet	41
3.6. Ben-Öteki	45
3.7. Modernizm-Gelenek İlişkisi.....	45
3.8. Modernizm- Postmodernizm İlişkisi.....	46
3.9. Yeni Dünya Düzeni.....	50
SONUÇ	56
KAYNAKLAR	58
ÖZGEÇMİŞ	61

KISALTMALAR

NWO : New World Order (Yeni Dünya Düzeni)

SKK : Schrödinger'in Kedisi Kâbus

SKR : Schrödinger'in Kedisi Rüya

Tezin Başlığı: Alev Alatlı'nın Kâbus ve Rüya Romanlarında Modernizm ve Yeni Dünya Düzeni Eleştirisi	
Tezin Yazarı: Elmas Ferik	Danışman : Doç. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU Ortak Danışman : Prof. Dr. Hasan AKAY
Kabul Tarihi: 14.09.2012	Sayfa Sayısı: iv (ön kısım) + 61 (tez)
Anabilimdalı: Türk Dili ve Edebiyatı	Bilimdalı: Yeni Türk Edebiyatı
<p>Modernizm, düşünce, bilim, sanat ve toplum alanlarında biri diğerinden bağımsız farklı süreçlerin toplamıdır ve bu yönüyle modernizme başlangıç noktası tayin etmek pek mümkün gibi gözükmemektedir. Yeni Dünya Düzeni ise, Alev Alatlı'nın romanlarında bıraktığı izlekten hareketle, modernizm projesinin öngördüğü düzeni ifade etmektedir. Bu yeni düzen, oligarşik bir fedarasyon yönetiminde dünyayı tek dil, tek din, tek bayrak altında birleştirmeyi hedeflemektedir ve proje, Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyet Rusya arasındaki soğuk savaşın sona ermesiyle tek kutuplu dünyanın liderliğine yükselen Amerika'nın önderliğinde uygulanmaya devam etmektedir.</p> <p>Romanlarını estetik kaygıların ötesinde sahip olduğu fikirleri ifade etme aracı olarak gören Alev Alatlı'nın Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus ve Schrödinger'in Kedisi II-Rüya eserleri, modernizm ve yeni dünya düzenini roman kurgusunun izin verdiği ölçüde yansıtmışlardır. Bu tezin yazılmasındaki amaç, yazarın roman kurgusu üzerinden ifade etmek istediklerini tespit etmeye çalışmaktır.</p> <p>Tezin ilk bölümünde Alev Alatlı'nın hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölüm ise, çalışmamızın teorik zeminini oluşturacak olan modernizm konusuna ayrılmıştır. "Modernizmin Tarihsel Seyri" başlığı altında modernizmin oluşmasına zemin hazırlayan olaylar ele alınmış, modernizmin bir süreçler bütünü olduğuna vurgu yapılmıştır. "Modernizme Yönelik Tanımlamalar" başlığında ise, çoğu sosyoloji sahasında eser vermiş düşünürlerin modernizm tanımları verilmiş, bu tanımlardan en makul olanı gerekçesiyle birlikte verilmiştir. "Modernizme Yönelik Eleştiriler" kısmında, Max Weber'den Horkheimer'a modernizme yöneltilen eleştiriler genel hatlarıyla verilmeye çalışılmıştır. "Türk Romanında Modernizm" başlığı modernizmin konu olarak edebiyatımıza girişi kastedilmektedir. Bu bağlamda, Osmanlı Devleti'nin batılılaşma süreci ve batılılaşmanın modern Türk romanındaki görünümü genel olarak verilmeye çalışılmıştır. "Yeni Dünya Düzeni" başlığında ise, modernizm ile bağlantılı olarak ele alacağımız kavramın menşei ve niteliğine dair bilgi verilmiştir.</p> <p>Çalışmamıza esas teşkil eden inceleme kısmı üçüncü bölümde yer almaktadır. Modernizmin ve Yeni Dünya Düzeni'nin romandaki görünümü ile Alatlı'nın roman üzerinden getirdiği eleştiriler, modernizm sonucu olarak ortaya çıkan ve modernizmin temel unsurları olarak adlandırabileceğimiz kavramlar etrafında incelenmeye çalışılmıştır. Bu kavramlar alt başlıklar olarak verilmiş, kavramların etrafında kısa bilgiler verildikten sonra romandaki ilgili kısımlar alıntılanarak tartışılmıştır. Sonuç bölümünde ise, romanlara dair genel bir değerlendirme bulunmaktadır.</p>	
Anahtar kelimeler: Schrödinger'in Kedisi I-II, Modernizm, Yeni Dünya Düzeni	

Title of the Thesis: Modernism and New World Order Criticism in Alev Alatlı's Novels: Kâbus and Rüya	
Author: Elmas Ferik	Supervisor :Assoc. Prof. Yılmaz DAŞCIOĞLU Subadvisor : Professor Hasan AKAY
Date: 14.09.2012	Nu. of pages: iv (pre text) + 61 (main body)
Department: Turkish Language and Literature Subfield: New Turkish Literature	
<p>Modernism is a sum of kinds of processes such as idea, science, art and society which are independent from one another and that makes it difficult to point a specific beginning for Modernism. As for, New World Order states, in the direction of Alev Alatlı's novels, an order that modernism project foresees. This new order aims to unite the whole world within a single language, a single religion and a single flag under the heel of an oligarchic union and this project is performed by America rising as a leader of unipolar world as a result of ending cold war between United States of America and Soviet Russia.</p> <p>Schrödinger's Cat I- Nightmare and Schrödinger's Cat II- Dream by Alev Alatlı, who sees her novels as means of expressing her own thoughts beyond aesthetic apprehension, reflect the idea of modernism and new world order as possible as the novel fiction allows. The aim of writing this thesis is to try to establish what the author wants to express within the boundaries of her novel fiction.</p> <p>The first part of the thesis consists of Alev Alatlı's life and works. As for the second part, it is allowed for the subject of modernism which forms the theoretical ground for our study. Under the title of "Historical Progress of Modernism", events, which form a ground for modernism, are addressed and it is stressed that modernism is a sum of processes. As for in the title of "Modernism Oriented Descriptions", descriptions on modernism of philosophers, who gave works mostly in the branch of Sociology, are stated and the most reasonable one is given with its reason. In the part of "Modernism Oriented Criticisms", criticisms on modernism, from Max Weber to Horkheimer, are given within a general frame. The title of "Modernism in Turkish Novel" indicates the entrance of modernism into Turkish novel as a subject. In this context, Ottoman Empire's process of westernisation and appearance of westernisation in modern Turkish novel are tried to be pointed. As for under the title of "New World Order" information on the origin and the quality of the concept, which will be addressed with the subject of modernism, is given.</p> <p>Analysing part, the base of our study, takes place in the third part. With the appearance of Modernism and New World Order, Alatlı's criticisms via her novel are tried to be analysed around the concepts which arise as a result of modernism and can be entitled as basic elements of modernism. These concepts are as subtitles on which brief information is given and then the relevant parts quoted from the novel are discussed. In the conclusion part, an overall evaluation on novels is stated.</p>	
Key Words: Schrödinger's Cat I-II, Modernism, New World Order	

GİRİŞ

Alev Alatlı 1980 sonrası Türk edebiyatının, özellikle değindiği konuları itibariyle önemli yazarlarından biridir. 1985 yılından itibaren denemeden romana çeşitli türlerde eserler kaleme alan yazar, başta Türkiye'nin yakın tarihi olmak üzere dünyada meydana gelen önemli gelişmeleri dikkatle takip etmiş, romanını bu gelişmeleri yansıtmak için ayna olarak kullanmıştır.

Bireysel konulardan çok toplumsal konulara eğilen yazarın bu tavrı, hemen tüm eserlerinde kendini gösterir. Kadın olmanın zorluğu, işkence, şiddet ve sadizm, Yeni Dünya Düzeni, Batı sömürgeciliği, ailenin kurumunun zayıflaması, değerler ve ahlak yitimi, Rus kültürü, dünyada meydana gelen bilimsel gelişmeler, modernizm, postmodernizm gibi konular eserlerinde var olan hâkim konulardır. Bunun yanında Cumhuriyet sonrası Türkiye manzarası eserlerinde ayrıntılarıyla yer bulmuştur. Tek partili hayattan çok partili hayata geçiş, NATO'ya üyelik, DP iktidarı, 1960 darbesi, Kürt sorunu, 1980 anayasası, 12 Eylül dönemi, Sovyetler Birliği'nin dağılma süreci, Turgut Özal iktidarı gibi yakın tarihimizin önemli olayları eserlerine yansımıştır (Yivli, 2009:1-18).

Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus ve *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya* da toplumsal içerikli romanlarındandır. İlk roman *Kâbus*'ta, romana esas teşkil eden olay, İmre Kadızade'nin Uluslararası Af Örgütü tarafından yeğeni Devrim Kuran'ın intiharına yardımcı olmakla suçlandığı ve cinayet sanığı olarak yargılandığı mahkeme sürecidir. Kuran ve Kadızade ailelerinin dağılma ile sonuçlanan hikâyesi ile afazi tehdidindeki Türkiye'nin Anadolu Devletçikleri'ne bölünmesi süreci, Kadızade'nin mahkemeye sunduğu savunma esnasında geri dönüşler vasıtasıyla verilir.

Romanın başkişisi İmre Kadızade, babası öldükten sonra annesi ile birlikte dedesi Osman Kuran'ın yanına, Çankırı'nın Korkuyu köyüne gider. Bir süre burada kaldıktan sonra İstanbul'a, dayısı Kenan Kadızade'nin yanına geri döner. Pozitivist olarak nitelendirdiği dayısının katı disiplini altında yetişen İmre Kadızade, yine dayısının yönlendirmesiyle matematik eğitimi alır; fakat bir süre sonra matematiğin sahici dünyayı açıklamadaki yetersizliğini fark ederek eğitimini yarıda bırakır, psikoloji eğitimi almaya karar verir. Bu sıralarda, Kuantum Teorisi ve saçaklı mantıkla tanışır, yaşam felsefesini tümüyle değiştirir. İmre Kadızade'nin kendisini toplumsal hayattan

soyutlayarak düşünmeye koyulduğu bu dönemde, ailesi ve bunun paralelindeki Türkiye büyük bir buhrandan geçmektedir.

90'lı yılların son çeyreği, hiçbir şeyin yakalanamayıp her şeyin uçar gibi cereyan ettiği, etrafta görülen uyarılara ilişkin bir düşünce sistemi geliştirilemediği bir boşluk, silinmişlik ve çöküntünün hâkim olduğu bir dönemdir. Bu dönem, salgın gibi gelmiş, Kadızade yaşananlara bir anlam veremeyerek kendisini evine kapatmıştır. Nihilizm ve afazi salgınıyla intihara sürüklenen yeğeni Devrim Kuran'ın hastalığını teşhis edememesi, saçaklı mantıkla çıkış yolu aramaya çalışması bu yüzdendir.

Devrim Kuran'ın ölümünden sonra, Yeni Dünya Düzeni bünyesindeki Uluslararası Af Örgütü tarafından yeğenin intiharına yardımcı olmakla suçlanır. Cinayet sanığı olarak yargılandığı mahkemesi süresince, örgütün İstanbul'daki Atik Valide İslahhanesi Kampüsü'nde gassal olarak görevlendirilir. İki yılın sonunda dava, Dünya Anti-Nihilist Sivil Toplum Örgütleri mahkemelerine devredilir. Yargılanmasının sonunda ise, kendisini mahkeme boyunca destekleyen, "Onarımcılar"a katılır.

Onarımcılar, dava boyunca Devrim Kuran'ın intihara sürüklenmesinin ardında yatan nihilizm ve afazi tehlikesinin münferit bir vaka değil, dünya çapında bir hastalık, bir komplo olduğunu ispat etmeye çalışır. Onarımcılar'a göre, Eski Türkiye'nin Anadolu Devletçikleri'ne bölünmesi süreci doğal bir süreç değil, 1950 yılından itibaren "Yeni Dünya Düzeni" mensupları tarafından fiilen uygulamaya konulan bir komplonun neticesidir. Davaya destek vermeleri bu sebeptendir.

Onarımcılar'ın karşısında konumlandırılan Yeni Dünya Düzeni ise, 2020'li yıllarda tüm dünyada hükümran olmuş düzenin adıdır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren altyapısı hazırlanan yönetim, tüm dünyayı tek bayrak, tek dil, tek din altında birleştirmiştir ve yönetiminde Yüce Pir bulunmaktadır.

İkinci roman *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya*'da ise Onarımcılar adlı yurtsever bir örgütün çıkıp Türkiye'yi ve dünyayı kurtarmak adına küresel güçlerle giriştiği mücadele anlatılır. Geleneksel değerlere bağlı kalındığı takdirde, Yeni Dünya Düzeni'nin tekelinin kırılacağını düşünen Onarımcılar, İmre Kadızade'yi Koalisyon'un elinden kurtararak Mucizeler Diyarı'na götürür. Mucizeler Diyarı, yer altında kurulmuş bir mekândır. Simülasyon denilen bir yöntem aracılığıyla insanlık tarihi gökyüzüne

yansıtılır ve Onarımcılar'a katılanlar eğitilir. Onarımcılar, Göksel Gerçeklik adını verdikleri bir inanç sistemine sahiptir.

Onarımcılar, Koalisyon karşısında fiilen mücadele etmektedir. Onarımcılar'ın lideri Kara Kalpaklı Adam, dünyanın en zengin adamları olan Mayer A. Rothschild, John D. Rockefeller, John P. Morgan, Andrew Carnegie ve Cecil Rhodes gibi gizli Yuvarlak Masa Cemiyeti mensuplarıyla fiilen görüşmektedir. *Rüya*'nın sonunda İmre Kadızade, ruhunu Kara Kalpaklı Adam'a hediye eder.

Bu çalışmada, yazarın *Kâbus* ve *Rüya* romanları ile vermek istediği mesaj modernizm ve Yeni Dünya Düzeni çerçevesinde incelenmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM 1: ALEV ALATLI'NIN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. Alev Alatlı'nın Hayatı

1944 İzmir doğumlu olan Alev Alatlı, Ankara'da başladığı ilkokulu, babasının mesleği dolayısıyla ülkenin muhtelif okullarında tamamladı. Liseyi Tokyo'da American School in Japan'da okudu. Ekonomi ve İstatistik lisansını ODTÜ, Ekonomi ve Ekonometri, Yüksek Lisansını Fulbright bursu ile gittiği ABD, Vanderbilt Üniversitesinden (Nashville, Tennessee) aldı.

Bunun yanısıra felsefe öğrenimine başlayan Alatlı doktora çalışmalarını New Hampshire, Dartmouth College'de sürdürdü. İlahiyat, Düşünce ve Medeniyet Tarihi üzerinde yoğunlaştı. 1974'de Türkiye'ye döndü. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde öğretim görevlisi, Ankara Devlet Planlama Teşkilatında kıdemli ekonomist olarak çalıştı. California Üniversitesi (Berkeley) ile ortak psiko-dilbilim çalışmaları yürüttü. Cumhuriyet Gazetesi ile birlikte "Bizim English" adında bir dergi çıkaran Alatlı, daha sonra Türk Yazarlar Kooperatifinde (YAZKO) başkan yardımcısı olarak görev aldı.

Yazko, Somut, Nokta, Sur, Türk Edebiyatı, Cönk, İnsan ve Teknoloji gibi çeşitli dergilerde incelemeleri yayınlandı. Alatlı, özellikle 1984'ten sonra yazar kimliği ile karsımıza çıkar.

Alev Alatlı, "İlke Eğitim ve Sağlık Vakfı" Mütevelli Heyet ve Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve aynı zamanda "Kapadokya Meslek Yüksekokulu" Mütevelli Heyeti Başkanı olarak görevini sürdürmektedir.

1.2. Alev Alatlı'nın Eserleri

1985 ve 1986 yıllarında Edward Said'in *Haberlerin Ağında İslam* (Covering Islam) ve *Filistin'in Sorunu* (The Question of Palestine) çeviri eserleri yayımlanmıştır. Filistin davasını duyurmak üzere yaptığı çalışmalar, 1986'da Tunus'ta sürgünde olan Yaser Arafat tarafından "Özgürlük Madalyası" ile onurlandırılmıştır.

İlk roman denemesi *Yaseminler Tüter mi Hala'yı* 1985'te yazmıştır. Yazarlar Birliğinin "Yılın En İyi Romani" ödülünü alan ikinci romanı *İşkenceci* 1986'da gelir. Burada

"şiddet"i ve şiddetin türevi "işkence"yi irdelemiş, Türk toplumunun şiddete yatkınlığına işaret etmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Şahabettin Yalçın ile birlikte çevirerek Türkçeye kazandırdıkları Tunuslu Hayrettin Paşa'nın *En Emin Yol* adlı eseri de 1986 yılında yayımlanmıştır. İnceleme, deneme türünde verdiği eserlerinden ilki olan *Aydın Despotizmi*'ni ise 1986'da yayımlamıştır. Bu eseri hakkında şunları söyler:

“Bu çalışmaya üç nedenle katlandım:

1) 1986 Türkiye'sinde, Türkiye ilericiliğinin önderlerinden, 'bilim adamı' kimliği ile ünlü, etkin ve üretken bir Türk aydını, 'Türk estetiği ve roman' konularındaki düşüncelerini anlatmayı vaat ettiği bir çalışmada, genç bir yazarın, hemen her kitapçada bulunabilecek bir yapıtını, Latife Tekin'in *Gece Dersleri*'ni, yetersiz ya da bağlam dışı aktarmalar ve yorumlarla, yapıtta var olanı yok, yok olanı var ederek, kendi tezlerini doğrulayacağını umduğu biçimde ve okurlarının gözlerinin içine baka baka saptırmaktan zerre kadar utanç duymayabiliyor; okurun ellinin altındaki bir yapıtın böylesine yakışksız bir saptırma ile yorumlanabilmiş olması, başka bir dilde yazılmışlık, eski basım olma vb. nedenlerle genç okurlara uzak düşen kitapların aktarılmasında gözetilen özen hakkında, bilim ahlakı adına derin endişelere sevk ediliyor.

2) Türkiye'nin neredeyse ölümcül bir anomali geçirdiğine, bu cinnetin çıldırmışlıktan nasibini alan tüm hareketler tarafından yeniden değerlendirilmesi, çözümlenmesi gereğine inanıyor; olmadığının varsayılmasının, inkarının yeni ve daha da meş'um dönemleri getirebileceğinden korkuyorum.

3) İstibdatın sadece belirli ve bilinen kurumların tekelinde olmadığına, Türk düşünce hayatında muhtelif köşebaşlarında yerleşik aydınların 'yeni'ye geçit vermeyen tekellerini ısrarla korumak gayreti içinde olduklarına, bu tutumun özgür düşünce filizlerinin hoyratça kopartılması içinde olduklarına, bu tutumun özgür düşünce filizlerinin hoyratça kopartılması ile sonuçlandığına, gençlerin üzerinde neredeyse sınıfsal nitelikli bir baskı yarattığına inanıyor, Türk düşünce yaşamını ve edebiyatını vesâyetleri altında tutmaya çalışan bütün müstebitlere karşı çıkılması gerektiğini savunuyorum” (Alatlı, 2002).

İşkenceci'yi izleyen *Or'da kimse var mı?* dizisi dört kitaptan oluşmaktadır. 1992'de yayınlanan *Viva la Muerte*'yi, 1993'de *Nuke Türkiye!*, *Valla Kurda Yedirdin Beni* (1993) ve *OK Musti Türkiye Tamamdır!* (1994) izler.

Kadere Karşı Koy A.Ş. 1995'de yayımlanmıştır. 1999'da ise *Eylül 1998* isimli küçük bir nesir-nazım denemesini kaleme almıştır.

Yazarın bizâtihi kendisinin "2035 Türkiye'sine dair, fütüristik bir bilim kurgu değil, bilimi temel alan kurgu" olarak nitelediği romanları *Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus* ve *Schrödingerin Kedisi II-Rüya* 1999 ve 2001 yıllarında yayımlanmıştır.

Düşünmenin, akıl yürütmenin metot olarak öğrenilebilir olduğuna dikkat çekmek için kaleme aldığı *Safsata Kılavuzu* ise Ocak 2001'de yayımlanır. Ayrıca röportajlarından oluşan *Alev Alatlı ile Türkiye ve Dünya*, gazete makalelerinin derlendiği *Şimdi Değilse, Ne zaman?* (2002), *Hayır Diyebilmeli İnsan!* (2003), *Hatırla!* (2004) ile *Unutma!* (2006) isimli deneme kitapları yayımlanmıştır.

“Rus ruhunun söylediği şeyler ve kendisiyle yaptığı hesaplaşmalar Türk ruhunda yankılanıyor” (Alatlı, 2005: V) diyerek *Gogol'un İzinde* üst başlıklı romanlarını yazma sürecine işaret eden yazar serinin ilk kitabı olan *Aydınlanma değil, Merhamet*'i 2004'te yayımlamıştır. Bu kitabını *Dünya Nöbeti* (2005) izler. Üçüncü kitap *Ey Uhnem Ey Uhnem!* ise 2008'de yayımlanır.

Yorumsuz 2008, *Hollywood'u Kapattığım Gün Amerikalılara Çok Büyük İyilik Yaptım!* ile *Aklın Yolu Da Bir Değildir* kitapları 2009 yılında basılmıştır. 4 ciltlik derleme çalışması, “*Batıya Yön Veren Metinler*” 2010 yılında okuyucuların dikkatine sunulmuştur.

“Kadınların iktidar alanı” olarak tanımladığı son kitabı *sofra ve yemek tarifleri üzerine kaleme aldığı Funda'nın Mutfak Rehberi* 2011 yılında yayımlanmıştır.

BÖLÜM 2: MODERNİZM

2.1. Modernizm

Modernizm olgusunu açıklamaya çalışmadan önce modernizme zemin hazırlayan etkenlere göz atmak faydalı olacaktır. Üç alt başlığa ayırarak açıklama yoluna gittiğimiz olguya fikrî altyapıyı hazırlamak üzere tarihsel seyir önce verilmiştir. Sonrasında ise tanımlamalar ve modernizme yöneltilen eleştiriler yer almaktadır.

2.1.1. Tarihsel Seyri Açısından Modernizm

“Modernizm” bugün bütünüyle kendini izah edebilen net bir kavram gibi düşünülse de, 5. yüzyıldan beri süregelen tarihsel kullanımıyla geniş bir anlam alanına işaret etmektedir. Bunda, Aydınlanma’dan sonra kelimenin düşünce, sanat, siyaset ve toplum alanlarındaki gelişim süreçlerinde biri diğerinden bağımsız kullanımının da etkisinin olduğu muhakkaktır. Belki de bu yüzden “modern”, “modernizm”, “modernite” gibi kavramlar sıklıkla birbirinin yerine kullanılmakta ve kavram kargaşasına neden olmaktadır. Kelimenin bugün kullanılan anlamlarından söz etmeden önce etimolojisi ve tarihi seyrine göz atmak faydalı olacaktır.

Latince “hemen, şimdi” anlamına gelen “modo” kelimesi, “modernus” kelimesinin köküdür. “Modernus” kelimesi ise resmî dini Hıristiyanlık olan Roma’yı Hıristiyan olmayan ‘pagan’¹ toplumlardan ayırt etmek için ilk defa ve resmî olarak 5. yüzyılda kullanılmıştır (Zeka, 1994: 31). Burada kelimenin kazandığı iki anlam söz konusudur. Roma kendisiyle önceki dönemler arasına set çekmekte, “yeni”, “çağdaş” Roma’nın kimliğini inşa etmekte; fakat aynı zamanda modern Roma’nın Hıristiyan kimliğine de işaret etmektedir. Roma’nın önceki dönemlerle (Antik Yunan’la) olan ilişkisi bir öykünme, aynı zamanda bir kendini yenileme ilişkisidir; ki bu, “modern”e esas karakterini veren özelliğidir (Demirhan, 2004: 17).

Kelime bilhassa 10. yüzyıldan sonra “modernitas” (modern zamanlar) ve “moderni”(bugünün insanları) şekliyle de yaygınlık kazanmıştır. Dolayısıyla modernlik Hıristiyan Orta Çağ’ın icadıdır. Eski dünya pagandı, yeni dünya Hıristiyan (Kumar, 2010: 88).

---

¹ **Pagan:** Hıristiyanlık dışında kalan ruhani veya dinî öğreti. Doğa dinlerinin uygulama ve geleneklerini genel anlamda kapsayan kelime.

Modernin Hıristiyanlık ile olan ilişkisi Roma'nın yıkılmasından sonra Orta Çağ'da da devam etmesine rağmen, kilisenin mutlak otoritesi Reform (15-17. yüzyıl) hareketiyle sarsılmıştır. Reform hareketine müteakiben 15-16. yüzyıl İtalya'sında ortaya çıkan Rönesans hareketi ile de Batı ile klasik antikite arasında sanat, bilim, felsefe ve mimarlıkta bağın tekrar kurulması sağlanmış, İslam filozof ve bilim insanlarının çalışmaları çeviri yoluyla alınmış, deneysel düşünce canlanmış, insan yaşamı üzerine yoğunlaşmış, matbaanın bulunmasıyla bilginin geniş kitlelerle paylaşımı artmış ve radikal değişimler yaşanmıştır. Bilinen bütün kutsalların yıkılması gözlerin tekrar Antik Yunan'a, Kudüs'e ve klasik Hıristiyan külliyyatına çevrilmesine neden olmuş; modele ilişkin bu sorgulamaların tekrar gündeme gelmesi 17. yüzyılda "modern" kelimesinin tekrar görünümüne neden olmuştur. Tartışmalar estetik mükemmelliğin yakalanmasına ilişkin olmasına rağmen çok farklı bir alana kaymış, meşhur "modernler-antikler" (The Ancients and Moderns) tartışmasını netice vermiştir. Antikler safında yer alanlar, Antik Yunan'ın referans alınması gerektiğini ve klasizmin devam etmesi gerektiğini savunurken; kendilerini modern olarak adlandıranlar çağın değiştiğini, tabiat bilimlerinin yeni anlayışlar sunduğunu, toplumsal, ahlaki ve bilimsel gelişmelerin yaşandığını, zamandan bağımsız mutlak ölçütler benimsemenin artık mümkün olmadığını öne sürmüştür (Demirhan, 2010: 22). Bu anlamda kelime artık etimolojisindeki anlamıyla ön plana çıkmaya başlamıştır. Zamana bağlı olarak değişen, şimdiki yücelten bir anlama doğru evrilmiştir. Ayrıca "modernus"tan "modern"e geçerken kavrama eşlik eden bir zihniyet, yeni bir algı da kendini göstermektedir. Pozitif bilimlerdeki yükseliş ile birlikte ön plana çıkan "ilerleme" fikri ve "akıl"ın yegâne ölçüt olarak sunumu.

Reform ve Rönesans ile birlikte ortaya çıkan toplumsal dönüşüm ve düşünsel gelişmeler, "Aydınlanma felsefesi" olarak anılacak 18. yüzyıl felsefesinin hazırlayıcıları olmuştur. Bu yeni zihniyette din ya da Tanrı merkezli anlayış yerini "akıl" merkezli anlayışa devretmiştir. Aydınlanma devrinin ünlü filozoflarından Kant, "Aydınlanma Nedir?" başlıklı makalesinde Aydınlanma'nın parolası olarak gördüğü akıl ile ilgili olarak şunları söyler:

"Aydınlanma, insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmama durumundan kurtulmasıdır. Bu ergin olmayış durumu ise, insanın kendi aklını bir başkasının kılavuzluğuna bırakmaksızın kullanamayışıdır. İşte bu ergin olmayışa insan kendi suçu ile düşmüştür; bunun nedeni de aklın kendisinde değil, fakat aklını başkasının kılavuzluğu ve yardımı olmaksızın kullanmak kararlılığını ve yürekliliğini

göstermeyen insanda aranmalıdır. Sapere Aude! Aklını kendin kullanmak cesaretini göster! Sözü şimdi Aydınlanmanın parolası olmaktadır” (Kant, 1984: 213).

Orta Çağ'da var olan dünya görüşünün büyük ölçüde değiştiği bir dönem olan Aydınlanma döneminde bilimi ve aklı önceleyen rasyonalizm, insan merkezli yeni bir dünya görüşü sunan hümanizm ve din/kilise merkezli dünya algısına karşı çıkan sekülerizm de kendini göstermiştir. Bunun yanı sıra bu dönemde ortaya çıkmış olan “özgürlük”, “adalet”, “eşitlik” gibi kavramlar modernizme esas teşkil eden unsurlar konumuna gelmişlerdir. Modernin ve modernizmin karakterini oluşturan birçok kavramın bu dönemde ortaya çıkması “modernizm”e ilişkin tanımlamaların bu dönem üzerinden yapılmasına neden olmuştur. Klasik düşünürler gelenekselin karşısına modernini çıkartarak modernizmin Aydınlanma ile birlikte tümel bir hareket olarak ortaya çıktığı iddiasında bulunmuşlardır (Loo, Reijen, 2006: 26); fakat Hans van der Loo ve Williem van Reijen'in “Modernleşmenin Paradoksları” isimli kitabında belirttikleri gibi, modernizmi birbirinden bağımsız, bununla birlikte iç içe geçmiş süreçlerin toplamı olarak algılamak daha doğru bir tespit gibi gözükmektedir.

“Modernleşme, tekrar vurguluyorum; özgül bir değişmeyi değil, fakat birbirleriyle içiçe geçmiş dönüşüm süreçlerinin toplamını ifade etmektedir. Her şeyden önce *modernleşme*, malların kütleli üretimine dayalı endüstriyel kompleksleri ifade eder. Fakat *modernleşme* hiçbir zaman endüstriyelleşme ile sınırlı kalmaz. *Modernleşme*, aynı zamanda artan kentleşme, büyü ve dinin gerilemesi; düşünce ve eylemlerin ileri derecede akılcılaşması; gittikçe artan demokratikleşme ve azalan toplumsal farklılıkları; aşırı bireycilik ve daha pek çok başka ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel değişimleri içermektedir.” (Loo, Reijen, 2006: 14)

2.1.2. Modernizme Yönelik Tanımlamalar

Kelimenin, bugünkü anlamıyla “modern”in tarihi Fransız Aydınlanması'na kadar yahut Aydınlanma'yı hazırlayan bilimsel, felsefi ve toplumsal gelişmelere kadar götürülebilse de, kelimeye yönelik ilk anlamlandırma çabası Fransız şair Charles Baudelaire'den gelmiştir. “Modernlik” (Batur, 2002: 22) ismini taşıyan makalesinde “Modernlik geçicidir, fânidir ve tesâdüfidir; sanatın bir yarısıdır o; diğer yarısı ise, ebedî ve değişmez olandır.” diyerek modernin “yeni” olan yüzüne dikkat çeker ve “ân”ı yüceltir. Artık, modern olan yeni olandır, bir sonraki dakikaya kalmayandır, bir sonrakinin ortaya çıkmasıyla modasını yitirmek durumunda kalandır. Öyleyse yapılması gereken henüz gelmemiş saf bir “ân”ın peşinde koşmaktır. Baudelaire ve onun “flaneur”u da bunu yapar ve aslında imkânsızlığı kovalar (Gültekin, 2007).

Hâlihazırda bir tek modernlikten ya da ortak bir modernlik (ve “modern”, “modernite”, “modernizm” vs.) tanımından söz etmek pek mümkün gibi görünmemektedir. Aydınlanma öncesi ve sonrasında yapılan modernlik tanımlarının farklı olması ve farklı anlam köklerine uzanması kavrama ilişkin kafa karışıklığının nedenini ortaya koymaktadır. Kavrama netlik kazandırabilme adına genel bir çerçeve çizmeye çalışırsak modernizm, kelimenin sonundaki “izm” ekinden de anlaşılacağı üzere belli bir akımı, bir zihniyeti temsil etmektedir.

“Modernizm sanat ve edebiyat alanında çok farklı bir tarihe sahip olsa da dünyada sanayi devrimiyle hareketlenen büyük toplumsal değişime eşlik eden zihniyetin tamamı için kullanılan bir terimdir. Sanat, mimari ve edebiyat alanında on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren adından söz ettirmeye başlayan akım, yirminci yüzyılın da en azından birinci yarısında hâkim paradigmayı isimlendirmiştir” (Aktay, 2008: 8).

Modernizmin tarihine ilişkin tartışmalar göz önünde bulundurularak tarihi biraz daha geriye götürürsek, düşünce tarihi alanında Descartes’le başlayan kırılma ve gelişmelerin, yeni buluşların, sanayi devriminin, kapitalizmin şekillendirdiği yeni dünya görüşüdür (Kumar, 2010: 88).

“Modernus” kelimesinden dönüşen “modern” ise, ilk ve değişmez anlamıyla bir şeyin “yeni”, “şimdi”, “çağa ait”, “çağdaş” olduğunu nitelemek amacıyla kullanılır. Diğer anlamıyla da, tam olarak Aydınlanma sonrasında ortaya çıktığı düşünülen modernizmi ve onun getirdiği yeni dünya görüşünü benimseyen insanları nitelemek için kullanılır. Ayrıca kelimenin Orta Çağ’da var olmuş, bugün de zaman zaman değinilen anlamından da söz etmek mümkündür. Bu manada modern olan gelenekten kopmuş olan, geleneğe bağlı olmayan anlamlarına gelmektedir.

Modernlik için birden fazla tanımdan söz edilebilir. Giddens’a göre “*modernlik*, on yedinci yüzyılda Avrupa’da başlayan ve sonraları neredeyse bütün dünyayı etkisi altına alan toplumsal yaşam ve örgütlenme biçimlerine işaret eder. Bu yaklaşım, modernliği belirli bir zaman süreci ve coğrafi çıkış noktasıyla ilişkilendirir; ama, onun temel karakteristiklerini de şu an için bir karakutu içinde dikkatlice istiflenmiş olarak bir kenara bırakır (Giddens, 2010: 9).

Swingewood’a göre “modernlik, ekonomik, politik ve kültürel değişimdeki karmaşık süreçlerle karakterize edilen yeni tipte bir toplumun ortaya çıkmasıdır” (Swingewood, 1997:9).

Allain Touraine de modernlikle alakalı olarak önceki tanımlara paralellik arz eden bir tanımlama yoluna gider. Ona göre modernlik, tarih öncesinin sonu ve teknik ilerlemeyle, gereksinimlerin özgürleşmesiyle, Tin'in tutkusuyla birlikte gelen bir gelişmenin başlangıcıdır. Akılcı, bilimsel, teknolojik ve idari etkinliğin ürünlerinin yaygınlaştırılması, toplumsal yaşamdaki farklılaşmalar, dinin merkezi konumunun kırılmasıyla vicdanlara hapsedilmesi, hukuk ilkelerinin kamu ve özel yönetimlerin temel ilkesi olarak kabul edilmesi esaslarına dayanan bir yaşam şeklidir (Touraine, 2000: 23-25).

Fahrettin Altun'un modernlik tanımı Gidden'in tanımıyla neredeyse aynıdır. Fahrettin Altun modernliğe ilişkin şunları söyler: "17. yüzyılda Avrupa'da başlayan ve sonraları neredeyse bütün dünyayı etkisi altına alan toplumsal yaşam ve örgütlenme biçimlerine işaret eder" (Altun, 2005: 10).

Berman, modernliği doğrusal bir süreç olarak görmez, modernliğin tarihini üç evreye ayırır. 16. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar uzanan ilk evre; siyasal, toplumsal ve ekonomik çalkantıların yaşandığı, Fransız İhtilâli'nin büyük devrimci dalgası ile başlayan ikinci evre ve modernleşmenin tüm dünyaya yayıldığı 20. yüzyıl da üçüncü evresidir (Berman, 2006: 29).

Krishan Kumar ise modernliğin başlangıcına dair 18. yüzyıl sonlarını işaret eder. Ona göre Descartes'le birlikte modernliğin ayak sesleri duyulmaya başlamışsa da, 18. yüzyıla gelinceye kadar yaşanan gelişmelere eşlik eden eskatolojik tarih ve zaman algısı, binyılcı fikirler tam anlamıyla bütünsel bir modernlik anlayışından söz etmemize imkân tanımaz. 'Sonsuz ilerleme' fikrinin oluşabilmesi için yeni bir tarih ve zaman algısına ihtiyaç vardır. Bu yüzyıl filozofları yeni bir zaman ve tarih anlayışı sunarlar. Tüm alanlarda görülen değişim rüzgarı, Fransız Devrimi'ni netice verir. Bu devrim ise yeni bir zamanın doğuşunu işaretler (Kumar, 2010: 102). Bu anlamda "modernizm", Descartes'le düşünce alanında başlayan gelişmelerin, yeni bilimsel buluşların, yeni keşiflerin, sanayi devriminin, kapitalizmin şekillendirdiği yeni dünya görüşüdür. "Modernlik" ise, modern dünyayı doğuran değişimleri (düşünsel, toplumsal ve politik gelişmeler) tarif eder (Kumar: 88).

"Modernleşme"ye ilişkin tanımlamalar içerisinde Smith'in modernleşme tanımı akla yatkın tanımlama olarak görünmektedir. Smith modernleşme tanımlarını üç başlık altında toplamıştır. Birincisi, bir toplumsal değişme süreci veya kuramsal olarak yer ve

zaman boyutunda evrensel olan süreçler toplamı olarak modernleşme; ikincisi, geleneksel ile modern arasında bir geçişi ifade eden, Avrupa’da Reform ve Rönesans’a kadar gerilere giden bir dönem ve laikleşme ile kapitalizmin doğuşu ile ayırt edilen tarihsel bir geçiş dönemi olarak modernleşme ve üçüncüsü bu görüşlere karşıt bir şekilde, gelişmekte olan ülkelerin liderleri ve elitlerince izlenen bir seri politikalarla ulaşılması gereken bir ideal olarak modernleşme (Smith, 1996: 89-90).

Loo ve Reijen’in tanımına göre ise modernleşme, Batı Avrupa’da ortaya çıkıp dünyanın geri kalanını etkisi altına alan endüstriyelleşme, kentleşme, akılcılaşıma, büyü ve dinin gerilemesi, demokratikleşme ve bireycilleşme gibi yapısal, kültürel, psişik ve fiziki değişimlerinin karmaşasını anlatır (Loo, Reijen, 2003: 13-14).

Değişik vesilelerle ifade ettiğimiz gibi modernizm, bugün hâlâ tartışılmakta olan, nispeten muğlak bir kavramdır. Bu sebeple kavrama ilişkin tanımlama çabaları her zaman eksik kalacaktır. Diğer yönüyle de, tezimizin esas konusu Alev Alatlının *Kâbus* ve *Rüya* romanlarındaki modernizm algısı olduğundan bu kısa teorik girişle yetineceğiz.

2.1.3. Modernizme Yöneltilen Eleştiriler

Tüm alanlarda kendini gösteren modernleşme hareketi Aydınlanma ile birlikte geniş bir halk kitlesini arkasına almış gibi görünse de; siyasal, toplumsal, düşünsel alanlarda farklı zamanlarda meydana gelen kırılmalar ve gelenekten bir anda kopuş tepkilere neden olmuştur.

19. yüzyıl düşünürlerinin Darwin’in Evrim Teorisine yaslanan evrimci fikirleri, insanlık tarihi boyunca yaşanan gelişmelerin hep daha iyiye gittiği tezine dayanmıştır. Bu düşünürlere göre modernizm, mükemmel insanı ve sorunsuz, mutlu bir hayatı netice verecek doğrusal bir süreçtir. Eleştiriler ise bu noktada gelir. Evrim teorisyenlerinin farklı değişkenleri hesaba katmamaları, insanın mutluluğunu akılcılaşıma ile birlikte salt ilerleme fikrine indirgemeleri tepkilere yol açar.

Diğer eleştiri, modernizm teorisyenlerinin modernizmi tümel bir gelişme olarak ele almalarıdır; yani toplumun bütün kesimlerinde bütün yönleriyle uygulanabilir süreçler bütünü. Bu noktada kısmî modernleşmenin mümkün olup olamayacağı konusu tartışmalara neden olmuştur. Eleştirmenler, geleneksel değerlere bağlı kalındığı halde

teknik ve bilimsel alanda modernleşmenin uygulanabilir olduğunu iddia etmiştir. İlerleyen zamanlardaki Japonya örneği de eleştirileri haklı çıkarır niteliktedir.

Modernleşme yolundaki gelişmelerin içinde barındırdığı paradokslar, modernizm yanlılarını da düşündüren bir unsur olarak var olmuştur. “Söz gelimi Max Weber, akılcılaştırmanın sürecinin modern insanı büyü ve mitlerin yasaklarından kurtarıırken, aynı zamanda onu zincirlere bağladığına ve kafeslediğine de (ki bu paradoksal bir durumdur) işaret etmektedir. Burada biz modernleşme sürecinin özgürleştirici ve özgürlükleri sınırlandırıcı yönleri arasındaki köklü gerilimin ön plana çıktığını görmekteyiz” (Loo, Reijen, 2006: 27).

Bir diğer eleştiri noktası, modernizm teorisyenlerinin çıkış noktasının soyut ve biçimsel fikirlerden besleniyor olmasıdır (Loo, Reijen, 2006: 21-33).

Tarihi seyri içerisinde değerlendirildiğinde Aydınlanma ile birlikte artan tepki ve eleştiriler, Aydınlanma'nın idealleri ile pratikteki uygulamaları arasındaki uçurum üzerine yoğunlaşmıştır. Eleştiriler, otoritesini kaybetmek istemeyen feodal yapılar, dini sebeplerle ya da geleneği muhafaza etme kaygısıyla tepki gösteren kesimler etrafında kümelenirse de, Aydınlanma sonrasında ilk bilinçli tepki Romantiklerden gelmiştir. Aydınlanma'nın doğuşunu “emrivâki” olarak nitelendiren bu akım, Aydınlanma'nın fikirlerinden ziyade araçlarına ve ilkelerine karşı çıkmıştır. Romantizmin kurucularından Rousseau, modernizmi ve uygarlığı insan doğasına uygun olmamakla suçlamış, “el değmemiş” doğaya yönelmeyi teklif etmiştir (Loo, Reijen, 2006: 78-83).

Modernizm karşıtı ikinci hareket Almanya'da Frankfurt Üniversitesi'ne bağlı olarak ortaya çıkan Frankfurt Okulu'dur. Frankfurt Okulu ve diğer bir adlandırmayla Eleştirel Teori, temel olarak doğaya üstünlük atfeden, insanları efsane ve mitlerden kurtaran ve neticede bireyi, insanî olmayan belirlenmiş ilişkiler yasasına mahkûm eden Aydınlanma geleneğine yönelttikleri totaliterlik iddiaları ile düşünce dünyasında yerlerini almışlardır. Onlara göre dünyanın büyüünün bozulması ve efsanelerden kurtulmasının bedeli, yeni efsanelerin yaratılması ve insanî olmayan güçlere yeni bir tür teslimiyetle ödenmiştir. Araçsal akıl aracılığıyla devreye sokulan bu yeni yabancılaşma, bilim alanına da sirayet ederek her şeyi teknik yararlılık ve kişisel çığara indirgemıştır.

2.2. Yeni Dünya Düzeni

Yeni Dünya Düzeni'ni açıklamaya gitmeden önce kavrama zemin hazırlayan gelişmelere bakmak faydalı olacaktır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, dünyada kalıcı barışı sağlamak mümkün olmamış, Sovyet Rusya'nın yayılcı politikası dünyada SSCB ve ABD liderliğinde "Doğu" ve "Batı" olarak adlandırılan bir bloklaşmaya gidilmesine neden olmuştur. 1950'li yıllardan sonra taraflar arasında başlayan soğuk savaş, 1991'de Sovyet bloğunun çözülmesiyle ABD liderliğindeki tek kutuplu dünya hâkimiyeti ile son bulmuştur (Şenoğul, 2000: VIII). "Yeni Dünya Düzeni" kavramının açıktan açığa kullanılması ise ABD'nin tarih sahnesinde yükselmesi iledir. Kendini tarihin ve aklın öznesi olarak gören ABD (İlter, 2006), yeni bir dünya düzeninin kurulması gerektiğini ve kendisinin bu düzendeki rolünü her fırsatta belirtir. Bu yeni düzende hâkim dil İngilizce olmalıdır. Amerika'nın sömürgeci ve işgalci politikaları bu gayeye hizmet edecek şekilde yürütülmektedir. Uluslararası ticaret anlaşmaları Amerika'nın ya da Alatlî'nin işaret ettiği şekliyle oligarşik federasyonu oluşturan seçkin azınlığın arka planında yatan dünyanın en büyük çok uluslu şirket patronlarının lehine imzalanmakta (Chomsky, 2000: 269-270); dünyanın tüm doğal kaynakları Amerika'nın ya da çok uluslu şirket patronlarının çıkarlarına hizmet edecek şekilde kullanılmakta; "kültür emperyalizmi" yoluyla Batı tarzı yaşam ve "tüketim" empoze edilmektedir (Şan, Hira, 2011). Tüm bu politikalar dünyaya verilecek yeni bir nizamın planı çerçevesinde oluşturulmaktadır.

Alatlî, yeni düzenin başlangıç noktası olarak gizli Yuvarlak Masa Cemiyetini kaydeder (Alatlî, 2010: 292). 1877'de kurulan cemiyet, dünyayı tek dil, tek din ve tek bayrak altında birleştirecek oligarşik bir federasyonu öngörmektedir. İkinci kitap *Rüya*'da geniş bir şekilde üzerinde durulan yapının uzantısı olarak Roma Kulübü ve Bilderberg Kulübü kaydedilir. Bu iki kulüp bu gayeye hizmet etmek üzere kurulmuştur. Bunların dışında, Bohem Kulübü, Kafatası ve Kemikler Kulübü, Gül-Haç Tarikatı, İllimunati gibi temelde masonik örgüt ve tarikatlarla olan ilişkisi de Yeni Dünya Düzeni'nin ezoterik arka planına işaret etmektedir.

2. 3.Türk Romanında Modernizm

Türk romanında modernizm başlığı altında modernizmin ya da modernleşme sürecinin bir olgu olarak romana konu olmasını kastediyoruz. Aynı başlık altında ifade

edilen/kastedilen Türk romanının biçim ve teknik yönüyle modernleşmesi, tezimize mevzu teşkil etmediğinden burada vermeyi uygun görmedik.

Türk romanının ilk örneklerinin verilmeye başladığı Tanzimat yıllarından itibaren Osmanlı'nın modernleşme süreci, değişen toplum yapısı, gelenekten kopuş ve ardı ardına yaşanan yenilik hareketleri sürecin bütününe ya da bir kısmını yansıtacak şekilde romana konu olmaya başlamıştır. Romana konu olan modernleşme ya da Osmanlı'nın modernizm algısı ile kastedilene geçmeden önce Anthony Smith'in modernleşme tanımına dönmek gerekecektir. Smith, modernleşme tanımlarını üç başlık altında toplar. Biricisi, bir toplumsal değişme süreci veya kuramsal olarak yer ve zaman boyutunda evrensel olan süreçler toplamı olarak modernleşme; ikincisi, geleneksel ile modern arasında bir geçişi ifade eden, Avrupa'da Reform ve Rönesans'a kadar gerilere giden bir dönem ve laikleşme ile kapitalizmin doğuşu ile ayırt edilen tarihsel bir geçiş dönemi olarak modernleşme ve üçüncüsü bu görüşlere karşıt bir şekilde, gelişmekte olan ülkelerin liderleri ve elitlerince izlenen bir seri politikalarla ulaşılması gereken bir ideal olarak modernleşme (Smith, 1996: 89-90). Buradan hareketle, Osmanlı modernleşmesinden kastın "Batılılaşma", özelde ise "Avrupalılaşma" olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Batılılaşma kavramı teceddüd, temeddün, asrîleşmek, Avrupaî olmak, muasırlaşmak, Garplılaşmak, yakın dönemlerde yenileşmek, çağdaşlaşmak, modernleşmek şekilleriyle farklı görünümlere bürünse de aslında ve her halükârda kastedilen Batıya öykünme yoluyla modernleşmedir (Okay, 2005: 11-13).

Kelimenin resmî literatürde görünümü Tanzimat iledir. Tanpınar'ın ifadesiyle imparatorluk, asırlardır içinde yaşadığı bir medeniyet dairesinden çıkarak mücadele halinde olduğu başka bir medeniyetin dairesine girdiğini ilan ederek, onun değerlerini açıkça kabul etmeye başlar (Tanpınar, 2003: 129).

Maddî anlamda Batılılaşma ise 17. yüzyıl ortalarından itibaren askerî alanda başlayan yenileşme hareketlerine, ordunun ve kullanılan silahların modernizasyonuna kadar götürülebilir. Askerî alandaki yenilgilerle birlikte devlet yüzünü Batı'ya çevirmiş, Karlofça Antlaşması'ndan 2 yıl sonra 28 Mehmet Çelebi'yi Fransa'ya elçi olarak göndermiştir. 28 Mehmet Çelebi "Sefâretnâme"sinde 1721 yılının Fransasını, intizamlı şehir ve sokaklarını, okullarını, laboratuvarlarını, insan eliyle tanzim edilmiş bahçelerini büyük bir hayranlıkla anlatır; fakat bu ilk temas daha ziyade zevk ve sanat sahasında

eser verir, köklü reform hareketlerine gidilmez. Sonraki dönemlerde, Avrupa'daki gelişmeleri müşâhede eden III. Selim, çevresindekilerden lâyahakalar, raporlar ister. "Selim III devrinin sonlarına doğru, âdetâ bir nevi umûmî anket halini alan, Avrupa teşkilâtına dair olan lâyiha ve sefâretnâmelerden, yabancı devlet sefirlerinden ve aramızda büyük miktarda yaşayan çoğu büyük ihtilâl serpintisî ecnebîlerden öğrenilen şeyler yavaş yavaş tatbik mevkiine konmağa başlanır."² (Tanpınar 2003: 68) Onu takip eden hükümdarlardan II. Mahmut, Abdülmecîd, Abdülazîz ve II. Abdülhamîd devirlerinde de Nizâm-ı Cedîd, Tanzimat³, Islahat, Kânun-u Esâsî, Meşrûtiyet adlarını taşıyan bir seri reform hareketleri yaşanır (Okay, 2005: 12-15).

Tüm sahalarda kendini hissettirmeye başlayan Batılılaşma, yazın sahasında da görülür. Geleneksel anlatım formlarının dışında, Batı tarzı yeni formlar tercümeler yoluyla edebiyatımıza kazandırılır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren romanın bir tür olarak edebiyatımıza girişi de bu sayededir.⁴

---

² III. Selim devri yenilikleri, dar bir sahada uygulamaya konulmak istenmişse de tüm cemiyet hayatını değiştirecek güçte bir yenileşme hareketine dönüşür. Saray Avrupa saraylarına göre tanzîm edilir. Askeri alanda başlayan yenilik hareketleri sonraki padişahlar döneminde de devam eder. II. Mahmut devrinde Bâbîâlî kalemleri ıslah edilerek bir nevi mektep haline getirilir. Tercüme Odası kurulur. 1830'da "Takvim-i Vekâyî" çıkarılır. İlk nüfus sayımı, pasaport usulünün getirilmesi, muntazam posta teşkilatının kurulması bu döneme rastlar. Alaturka mûsikînin bile hoş görülmediği şehirde ecnebî havalar çalarak geçit yapan bandolar görülür. Beyoğlu'nda Batı usûlü lokatalar, oteller ve kahveler açılmaya başlar. Evlerde Avrupa tarzı mobilyalara tesadüf edilir (Tanpınar, 2003: 71). Bunlar ve bunun gibi birçok yenilik, taklid tarzında da olsa yeni bir zihniyetin ve yeni bir yaşam tarzının başlangıcının işaretlerini verir.

³ Yenileşme hareketleri, Avrupa'ya açılışımızın resmi belgesi olan Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile birlikte hız kazanır. Yeniliklerin fikri öncülüğünü yapan Mustafa Reşit Paşa'ya padişah Abdülmecid de destek verir. Fransızca bilen, Fransız kültürü ile alakadar olan, piyano çalıp Avrupaî müzik tarzıyla ilgilenen padişah alafranga yaşamı teşvik eder. Bunun ötesinde devlet ricalinin alafranga yaşama aşinalığı ve Bâbîâlî'de bulunan memurların ekseriyetinin yurt dışında eğitim almış olması, Fransızca biliyor olması, Batı hayranlığı gibi hususlar eklendiğinde tüm bunlar Osmanlı modernleşmesini kaçınılmaz kılar. Saray ve devlet ricâlî arasında başlayan değişim rüzgarı kısa süre içerisinde halka sirâyet eder. III. Selim devrinden itibaren Avrupaî yaşam şeklinin merkezi haline gelen Beyoğlu Müslüman halkın uğrak mekânları arasına girer. Batı tarzı yaşam gerek gazete, gerekse muhit tarafından teşvik edilir. Padişah saraydan yalıya, köşke geçer. Kadınlar toplum hayatında daha görünür olmaya başlar. Hususi arabalarıyla şehre inip hacetlerini giderirler. Devlet ricalinde uygulanan Avrupaî tarzda üniformanın ardından giyim kuşamda görülen değişim halkta da kendini gösterir. Bebek, Büyükdere, Göksu gibi semtler halkın yeni gezinti yerleri haline gelir. Toplumsal dönüşümün beraberinde Batı tarzı bir hayatın eşliğinden yavaş yavaş içeri girmekte olan Osmanlı, gelenekle bağlarını koparmaya başlar. Tanpınar devri şöyle değerlendirir: "Çok vahim siyasi hâdiselerin ve iktisâdî şartların beraberinde yürüyen bu yenilikler hakîkatte, bir medeniyet dairesinden ötekine geçmek, asırlardan beri inanılmış ve uğruna mücâdele edilmiş değerler dünyasından ayrılmak demektir." (Tanpınar, 2003: 64)

⁴ Romanın edebiyatımızda bir tür olarak ortaya çıkmasına dair çeşitli görüşler mevcuttur. Romanın Divan geleneğindeki mesnevilerin ya da destandan, halk hikayelerine uzanan çizgide halk edebiyatındaki sözlü anlatım türlerinin devamı olduğunu iddia edenler olduğu gibi Kenan Akyüz gibi onu Batıdan gelme bir tür olarak görenler de vardır. Akyüz, romanın ve hikayenin divan geleneği ve halk hikayeciliğinin dışında bir form olduğunu, doğrudan doğruya Fransız romanları ve romancılarının taklidi yoluyla edebiyatımıza girdiği görüşündedir (Akyüz 1995: 69).

İlk tercüme eserlerden itibaren karşımıza çıkan türü adlandırmadaki ikilik neredeyse II. Meşrûtiyet'in ilanına kadar devam etse de ilk çeviri roman Yusuf Kâmil Paşa'nın Fenelon'dan çevirdiği "Telemak" (1862) adlı eseri olarak kabul edilir.⁵ Yerli eserler arasında ise Namık Kemal'in "İntibâh" adlı eseri görülür. Eser yer yer psikolojik tahlil denemeleri, öncekilere göre daha itinalı, özentili, biraz da şairane bir dille roman dilini oluşturmaya çalışması bakımından önemlidir (Okay, 2003: 69). Namık Kemal'den sonra Ahmet Mithat Efendi, kaleme aldığı birçok roman ile roman türüne büyük bir katkıda bulunur; fakat Halid Ziya'ya kadar geçen süre zarfında modern romanın varlığından bahsetmek pek mümkün gibi görülmemektedir. Halid Ziya'nın "Aşk-ı Memnû" eserine gelene kadar yazılan eserlerde geleneksel tahkiye kültürünün izleri kendini hissettirir.

Osmanlı'nın Batılılaşma serüveni ve eski kültür/gelenekle arasında oluşan gerilim ve kültür ikileşmesi ilk dönem eserlerinden itibaren kendini hissettirmeye başlar. Burada modernizmin doğasında var olan karşıtlığa dikkati çekmek gerekecektir. Modernizmin konu olduğu her alanda karşımıza çıkan bu dualite, modernizmin varoluş sebebidir. Bir diğer ifadeyle modernizm kendisini "öteki olmama" üzerinden inşâ eder. Modernizm 'yeni' olan yüzüne karşılık 'eski' mutlaka var olacaktır. Bunun dışında gelenek-modernlik, muhafazakârlık-modernlik, modernizm-postmodernizm, antik-modern, modernizmin Hıristiyan kimliğinin ön plana çıkarıldığı Orta Çağ öncesi dönemlerden söz ediyorsak pagan-modern karşıtlığından da söz edilebilir.

Romanı halkı eğitmek için bir araç olarak gören ilk dönem yazarlarının eserleri ile birlikte Batılılaşmanın izleri görülmeye başlanır. Devlet-i Âliye'nin kurtuluşu için yegâne çare olarak görülen, bir devlet politikası olarak benimsenen ve ülküleştirilen Batılılaşma mefkûresinin roman ve hikaye vasıtasıyla halka ulaştırılması hemen bütün Tanzimat yazarları tarafından benimsenir.

"İbrahim Şinasi, Namık Kemal, Ahmet Mithat, Şemsettin Sami ve Samipaşazâde Sezai'nin yapıtlarına bakacak olursak görürüz ki yalnız roman türünde değil, şiir ve tiyatro türlerinde de, uygarlaşmamız için gerekli görülen yeni birtakım anlayışların, kavramların, değerlerin, Batı'dan alınarak kendi toplumumuza mal edilmeleri

⁵ "Edebi bir terim olarak birbirinden ayrı ve farklı iki tür olan hikaye ve roman, bütün Tanzimat edebiyatı boyunca birbirine karışır." (Okay, 2003: 67) "Burada kafa karışıklığına neden olan şey biraz da "hikâye" kelimesinin destandan masala, fıkradan menkıbeye, romandan tiyatroya kadar bütün tahkiyeli metinleri kucaklamasıdır (Daşcıoğlu, Koç, 2009:801). "İlk yıllarda Namık Kemal *Mukaddime-i Celâl*' de kendi romanı olan *İntibâh*'tan hikaye diye söz ederken, Edebiyat-ı Cedîde'nin kurulacağına yakın yıllarda bile Hâlid Ziyâ, roman türünün tarihi ve özellikleri üzerine yazdığı, o dönmem için önemli eserlerin adını hikaye koymaktadır." (Okay, 2003: 67)

amaçlanmaktadır. Bundan ötürü evlenme usulü, kadına karşı tutum, cariyelik kurumu, ticaret anlayışı gibi toplumsal sorunlar romanlarımızda eleştirilecek konular olarak seçilir.” (Moran, 2004: 19)

Şerif Mardin Osmanlı'nın modernleşme sürecinde karşılaşılan sorunların romanda kadının toplumdaki yeri ve üst sınıf erkeklerin Batılılaşması ekseninde cereyan ettiğini söyler.

“Osmanlı romanı, Türk modernleşmesini incelemek için az yararlanılmış bir kaynaktır, oysa birçok roman yazıldıkları zamana ait İstanbul seçkin çevrelerinin durumu hakkında bize önemli bilgiler verir. Bu kaynaklar, ayrıca, Osmanlı aydınlarının sosyal değişiminin getirdiği sorunlara nasıl yaklaştıklarını da belgeler. Türk edebiyatını inceleyen bir kişinin daha önce de gösterdiği üzere, ilk Osmanlı romanlarının büyük çoğunluğu toplumsal ve siyasal değişimin yarattığı sorunları inceleyen tezli romanlardır” (Mardin, 1991: 33).

“(…) bu yazarlar en çok iki sorunun üzerinde durdular; kadının toplumdaki yeri ve üst sınıf erkeklerin Batılılaşması” (Mardin, 1991: 33).

Tanzimat'ın ilanından sonra Şinasi “Şair Evlenmesi” adlı eserinde görücü usulüyle evliliği eleştirir. Şinasi'den sonra Namık Kemal'in “İntibah”ta cariyelik kurumuna yönelik görüşleri vardır. Ahmet Mithat Efendi kadınların bir gün gelip her mesleğe sahip olacağını haber verir, erkeklerle arasındaki eşitsizliğe dikkat çeker, düşmüş kadına acır, kadınların seçme hürriyetlerinin olması gerektiğini savunur, görücü usulünü eleştirir. “Felâton Bey'le Râkım Efendi” adlı eserinde Canan'ı örnek yetiştirme modeli olarak karşımıza koyar. Canan Fransızca'yı ve piyano çalmayı öğrenir. Sami Paşazâde Sezâi “Sergüzeşt” adlı eseri cariyelik kurumunu konu edinir. Nâbizâde Nâzım'ın “Zehra”sında, Hüseyin Rahmi'nin “İffet”inde hep aynı kadının trajedisi vardır. Kadın temalı romanları ilk kadın yazarlarımızdan Fatma Aliye izler (Mardin, 1991: 34-35).

Berna Moran Batılılaşma serüveninin romana konu olması sürecini 1950'lere kadar götürür.⁶ Buna karşılık, bu tarihten sonraki özellikle köy romanları, İslâmcı romanlar gibi popüler çizgiler ile gelenek/çağdaşlık karşıtlığını (mesela Orhan Pamuk'un romanlarında) işleyen birçok romanda da değişik adlarla batılılaşma ve/veya modernleşme olgusu sorunsallaştırılır. Edebiyatımızdaki bu durum biraz da Türk

---

⁶ “Özellikle devrim sancılarının çekildiği, ideolojik kavgaların yapıldığı çalkantılı dönemlerde yazarlar bu değer kargaşalığı karşısında, çarpışan ideolojileri tartmak, sorguya çekmek ve kendi tutumlarını ortaya koymak gereğini duyarlar. Onun için 1950'lere kadarki Türk romanının sorunsalını büyük ölçüde bu Batılılaşma hareketi belirler. Bu dönemin en tanınmış yazarlarına bakacak olursak hemen hepsinin Batılılaşma sorununa eğildiğini görürüz. Batılılaşma Türk romanının ana sorunsalını oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda onun işlevini, kuruluşunu ve tiplerini de önemli ölçüde belirler” (Moran, 2004: 24).

toplumunun son iki yzyıldır romanlara yansıması olarak değlendirilip doğal karşılanmalıdır.

BÖLÜM 3: ALEV ALATLI'NIN KÂBUS VE RÜYA ROMANLARINDA MODERNİZM VE YENİ DÜNYA DÜZENİ ELEŞTİRİSİ

Alev Alatlı'nın *Kâbus* ve *Rüya* romanlarındaki modernizm ve Yeni Dünya Düzeni kurgusu, modernizmin temel unsurları sayabileceğimiz kavramlar etrafında şekillenmektedir. Aynı zamanda Yüce Pîr'in "Güzel İsimleri" olarak da anılan bu kavramlar alt başlıklar halinde verilmiş, inceleme bu kavramlar etrafında yapılmaya çalışılmıştır.

3.1. Akılcılaşıma

Akılcılaşıma (rasyonalizasyon), Aydınlanma ile birlikte yükselen ve görünürlük kazanan felsefî görüşün adıdır. Bu görüş, bireyin düşünce ve davranışlarının gittikçe daha fazla hesaplanabilir, izah edilebilir ve denetlenebilir olmasını ifade etmektedir. Aslında, akılcılaşımanın izlerini Eski Yunan'dan itibaren sürmek mümkündür. Modernizme yönelik tanımlama girişimlerinde belirttiğimiz esas burada da geçerlidir. Modernizm ya da modernizmi hazırlayan nedenlerden hiçbiri doğrusal ve saf bir gelişmeyi ifade etmez. Akılcılaşıma da, izlerini Eski Yunan'dan itibaren görebileceğimiz akla dayalı dünya görüşünün, Rönesans'tan sonraki süreçte uç vermesi olarak izah edilebilir. Bu görüşün şekillenmesinde Aristo'nun, Descartes'in olduğu kadar, Pozitivizmin ve Amprizmin de etkisi vardır. Akılcılaşıma bu süreçlerin organik bütünüdür.

Modernizm ve onun uzantısı olarak algılanabilecek Postmodernizm eleştirisinin yoğun olarak işlendiği ilk kitap *Kâbus*'ta akılcılaşıma eleştirisi roman kahramanlarından Kenan Kadızade ve "modernist düşüncenin kurbanı" ilan edilen Devrim Kuran üzerinden okunabilir. Romanın başkişisi İmre Kadızade, "tip" tespitine de olanak sağlayan Kenan Kadızade'yi "pozitivist", kitabın başka bir bölümünde ise "August Comte" olarak nitelendirir. Akılcılaşımanın ve bununla beraber kitapta yoğun bir şekilde işlenen pozitivizmin kurumsal boyuttaki temsilcisi ise Yeni Dünya Düzeni'dir. Yeni Dünya Düzeni tarikatının zirvesindeki Yüce Pîr'in güzel isimlerinden biri "Akılcı"dır (SKK, 2007: 44).

Kenan Kadızade, bütün hayatını idealleri doğrultusunda şekillendirmiş ve pozitivist ahlaki benimsemiş bir tiptir. Makine mühendisidir. Bir müddet kızkardeşi İmran Kadızade ve çocukları ile birlikte yaşar. İdealleri uğruna verdiği savaşla geçen ömrü boyunca hiç evlenmez, hayatını tek başına noktalar. Her iki romanın da başkişisi konumundaki İmre Kadızade'nin hayatının bir bölümü Osman Kuran'ın yanında, kardeşi Oğuz'un idamından sonra annesinin ölümüne kadar olan kısmı ise dayısı Kenan Kadızade yanında geçer. İki kardeşin yetişmesinde Kenan Dayı'nın etkisi büyüktür. Dayısının amansız eğitim gayretleri sonucunda İngilizceyi öğrenir. Matematiğin çok büyük bir krallık olduğunu söyleyen dayısının telkinleri sonucu üniversitede matematik okur. Her ne pahasına olursa olsun ideallerinden vazgeçmeyen, hayatını idealleri doğrultusunda tanzim eden Kenan Kadızade, aynı dikkat ve hassasiyeti yeğenlerinden de bekler:

“Ülke çapındaki değişim ve çürümenin izlerini biz çocukların gidişatında da gördüğünü düşündüğü zamanlar daha da merhametsiz ve şefkatten uzak olurdu. Yanık unutulmuş bir ampul, iyi kapanmamış bir musluk, ülke ekonomisinin çöküşüne dair uzun bir söylevi davet eder, kardeşimle ben kendimizi karaborsacılarla ortak, hıyanet-i vataniye içinde bulurduk. Dersten kaytarmak, dikkatsizlik, okul bulamayan çocukların haklarına tecavüz demektir. Hırpanilik, dağınıklık, disiplinsizlik ise Türklerin koca bir imparatorluğu kaybetme nedenleri. Biz, sıkı durmaya, örnek çocuklar olmaya, geleceği görmeye ve önlem almaya mecburduk” (SKK, 2007: 242-3).

İmre Kadızade'nin kardeşi Oğuz'a Ateizm misyonerliğine kadar giden yolu açan da yine Kenan Dayı'dır (SKK, 2007: 209). Kocasının ölümünün ardından İmran Kadızade, çocukları İmre ve Oğuz'a evini açmış; yetişmeleri ile yakından ilgilenmiştir. İmre Kadızade, mahkemede dayısı Kenan Kadızade ile ilgili olarak şunları söyler:

“Bizim yirminci yüzyılımızın meselesi buydu, Sayın Yargıç,” dedi, “Bizim yirminci yüzyılımızın meselesi *alimimutlak*, her şeyi bilen, Allah'ın katına varmak, *Bir*'de yok olmaktı. Ama Şeyh Muzaffer Kadızade'nin *Bir*'inden farklı olarak, ultra pozitivist makine mühendisi dayımın *Bir*'i, evrendeki en büyük cisimlerden en küçük atomlara kadar var olan her şeyin evrimini açıklayacak olan **Genel Formül**'dü. Dayım, her türlü bilinmezlik ve belirsizliği ortadan kaldıracak, geçmiş ve geleceği aydınlatacak **Genel Formül**'ün saptanmasının bir zaman meselesi olduğuna iman etmişti. Mutlak günahsızlığın, DNA molekülleri gibi, ezeli bir gerçeklik olduğuna inanır, bu gerçeğin bilim adamları tarafından kanıtlanmasının yakın olduğunu düşünürdü. Namaz, oruç gibi ibadetleri fuzuli saymasının nedeni de buydu. **Genel Formül**'ün Allah-kul ayrılığı uydurmasını bir daha asla geri gelmeyecek şekilde ortadan kaldıracağını söylüyordu. Eski Türkiye'de dayım gibi düşünen milyonlarca insan vardı. Ömürleri ilâhi Bir ile bilimsel Bir'in hükümlerliliği arasındaki *fetret devrine* denk düşen bu insanlar, talihsizliklerine hayıflanır, günahlarıyla âdeta bir tür *futures-trading*, ileriki bir tarihte alım-satım sözleşmesi yaparlardı” (SKK, 2007: 214-5).

Kenan Kadızade'nin dinî inancı rasyonalizasyon çizgisinde şekillenmiş bir inançtır. Allah'ın varlığına akli ve gönüllü ile inandığını; fakat Kuran'ın dönemin müstesna insanı Hazret-i Muhammed tarafından kaleme alındığını düşündüğünü söyler. “Benim Kelime-i Tevhidim, 'Lâilâhe illallah'ta biter. Bana, 'Muhammedün Resul-ullah dedirtemezsiniz!’ sözlerini sık sık tekrar eder (SKK, 2007: 248). İslam inancına dair diğer öğeler de Kenan Dayı'nın akli süzgecinden geçmelidir. İmre Kadızade'nin gördüğü bir rüyadan korkuyla uyanması sonrasında aralarında geçen konuşmada bu daha fazla netlik kazanır. İmre Kadızade rüyasında gördüğü cehennem tasvirlerini korkuyla dayısına anlatır. Kenan Kadızade, cehenneme dair bilinenlerin yobaz din adamlarının uydurması olduğunu, onların din adına yalan söylediklerini söyler. Kenan Dayı'ya göre, cehennem denen yer İsrail ile Ürdün arasında bir yerin adıdır ve yüzyıllarca devam eden söylentiler bu yerin yanlış yorumlanmasına neden olmuştur. Bunun yanında, küçük cehennem-büyük cehennem ayrımı akli düşünceye aykırıdır. Yerin tam merkezinde tasvir edilen küçük cehennemin varlığını bilim yalanlamaktadır. Çünkü yerin merkezinde güneşten daha sıcak bir tabaka değil, kaskatı bir tabaka yer alır. Güneşten daha sıcak bir tabakanın yer alması halinde de korkulacak bir şey yoktur. Cehennemi bekleyen zebaniler de dahil olmak üzere insanlar o kadar yüksek bir sıcaklıkta eziyet görmeden buharlaşırlar (SKK, 2007: 243-5). İmre Kadızade'nin, dayısı Kenan Kadızade'nin İsrail ile Ürdün arasında olduğunu söylediği Hinnom Çöplüğü(cehennem) ile hesaplaşması ise, modern düşüncenin bu noktadaki açmazına işaret etmektedir. Onu bu açmazda ayakta tutan şey saçaklı düşüncedir.

“Çok sonraları Dr. Irvin Yalom diye bir hocam oldu. Dini bütün bir Museviydi. Hinnom Çöplüğünü anlatmakla dayımın bize ne yaptığını bu Dr. Yalom, 'Gerçeğin soğuşuna dayanamayacak hastayı çırılçıplak soymaktan sakının. Ve dinin büyüyle aşık atmaya kalkıp kendinizi tüketmeyin,' diye tembih edince idrak ettim. 'Dinin dengi değilsiniz,' demişti adam, 'Dine olan susuzluk çok şiddetli, kökleri fazla derin, kültürel pekiştirilmesi fazla güçlüdür. Sunacak daha iyi bir şeyiniz yoksa hiçbir zaman eldekini almayın.' Dayımın sunacak daha iyi bir şeyi yoktu. Türkiye Cumhuriyeti eğitimi de daha iyi bir şey sunamadı. Türkiye Cumhuriyeti eğitimi Arz'ın Güneş'ten koptuğu yerde durmuştu! Meğer bilimin söylediği bu değilmiş. Mekteplerde yanlış okutuluyormuş! Kâinat, gelişigüzel değilmiş! Kâinat, başıboş hiç değilmiş! Bir adım daha derinine, kuantum seviyesine inildiğinde rastlantısal olduğu sanılanın rastlantısal olmadığı anlaşılıyormuş! Kâinat, saçaklı ama deterministikmiş. Kaos kavramına ayıp oluyormuş, çünkü kaos dediğin, dinamik sistemlerin çeşitli zamanlarda kurdukları dengelermiş! Hiçbir denge gelişigüzel değilmiş. Matematik formülü varmış. O formülü biliyorsan, kaotik gidişatın hangi noktada gelişeceğini bilirmişsin! Ne bunu anlattılar ne de bizi çırılçıplak soymaktan geri durdular!’”(SKK, 2007: 252).

Kâbus'un başka bir bölümünde ise, İmre Kadızade şu hükümde bulunur: “Bir de, kendime hatırlatırdım ki, bu adamın dağarcığında pozitivizminkinden başka ilmihâl yoktur. Bundan dolaydır ki, üçüncü celseyi müteakip yatağa düşmüş annemin karşısına geçip, 'Oğuz'un idamına hazırla kendini hemşire' diyebilmiştir” (SKK, 2007: 476).

Kenan Kadızade'ye göre, mürteciler dikkatle izlenmesi gereken, memlekete en fazla zararı dokunabilecek kişilerdir. “Bu feza çağında hâlâ doğaüstü güçlerden medet uman, teknolojinin nimetlerinden kendi gayretleriyle yararlanacak yerde, her şeyi göklerden bekleyen insanlar var bu memlekette! Şeriat'ın çağ dışılıklarına isyan etmeyen, hayır demeyen münevverlerin ihanetinin neticesidir irtica!” sözleriyle tavrını ortaya koyar (SKK, 2007: 245).

15. yüzyıldan itibaren başlayan yeni keşifler ve icatlar yeni bir çağın başlangıcını işaretlemiştir. Bunun yanında düşünsel alanda yaşanan gelişmeler modern düşüncenin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Tüm bu gelişmelerin ardından, kaderi tarafından yönlendirilen, büyü ve mitlerden medet uman ve kendini doğanın bir parçası olarak içselleştirmiş bir insan modeli yerini, kendi kaderini kendisinin tasarladığına inanan, kendi hayatının merkezine yine kendi aklını koyan “yeni insan”a bırakmıştır.

Akılcılaşıma, adı Aydınlanma ve modernizmle birlikte anılan bir kavram olmasına karşılık, Postmodern olarak sunulan Yeni Dünya Düzeni'nin en önemli argümanlarından biridir. Bu görüş, İmre Kadızade'nin yargılanmak üzere getirildiği Adrianople İslahhanesi'nde, mahkeme öncesi aldığı eğitimlerde açık bir şekilde görülür.

Yeni Dünya Düzeni Anayasası'nda bulunan en temel haklardan biri, “Bilimsel Yaşama Hakkı”dır. Bilimsel yaşama hakkı, “bilimsel verilerin ışığında yaşama hakkı” anlamına gelmektedir. Bu yasaya göre, hiç kimse doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış verilere göre yaşamaya zorlanamaz (SKK, 2007: 21).

En derin varoluşsal problemlere açıklık getiren kişi Charles Darwin'dir. 1859 tarihinden önce, insan varlığının kökenine ilişkin verilmiş hükümler değersizdir⁷ (SKK, 2007: 190); onu ve Evrim Teorisi'ni anlayamamış bireylerin Yeni Dünya Düzeni'nde yeri yoktur. Nitekim, “mağdurlar, felsefe, psikoloji, politika, edebiyat gibi 'İnsan Bilimleri'ni Darwin yaşamamışçasına öğretmeye devam etmektedirler!” (SKK, 2007: 63). Oysa önümüzdeki on yıllarda dünyayı ziyaret edecek olan uzaylıların uygarlık düzeyimizi

---

⁷ Darwin'in evrim kuramını açıklayan “Türlerin Kökeni” isimli kitabını yayımladığı tarih.

saptamak için soracakları ilk soru, Evrim olgusunu keşfedip keşfetmediğimiz olacaktır (SKK, 2007: 61). “The Grudgers, Karşılıklı Kindarlık İlkesi” başlığını taşıyan bölümde, Koalisyon’un felsefesine ilişkin şu açıklamalarda bulunulur:

“Bayanlar Baylar, şunu hemen ifade etmeliyim: Gezegenimizin uzun sakallı bir adam tarafından yedi günde tasarlandığına inandığı için insan tabiatının Tanrı'nın iradesi dışında oluşamayacağına inananların **KOALİSYON YOLU**'nda yeri yoktur! Çünkü, Arz'in Güneş'in etrafında döndüğü ne kadar şüphe götürmez bir gerçekse, insanın geçmişi tarafından yaratılmış olduğu da bir o kadar şüphe götürmez gerçektir” (SKK, 2007: 62).

Koalisyon’un Darwin’in fikirleri doğrultusuna bir anlayış benimsediğine dair bir diğer örnek de, *Kâbus ve Rüya* romanlarında nazara verilen mücadele sahnesidir.

“Kürsünün önüne atlayan dev kaplan hologramı, tüyler ürperten bir miyavlama ile yavru gazelin boğazına yapıştı. Yavru gazel bir iki çırpındı, dünyaya sitem dolu son bir bakış attı, gözleri kapandı. Kaplan gazeli parçalarken, toprağın derinliklerinden başveren sürüngenler kan kokusuna koşular. Grudger, kindar kara kuş, başlarında bir iki tur attı, az ilerde suya kavuşmaya çalışan kaplumbağa yavrusunu kaptı. Havalandırma- mazgallarından yavaş yavaş artırılarak içeri verilen kan kokusu Kışlık Dersane'yi dolduran Taliplerin başını döndürürken, ortalık saniyeler içinde onlarca hayvanın birbirini yediği katliam alanına dönüştü. Homurtular, böğürmeler, kükremeler Külliye'nin koridorlarında yankılandı. Boğaz boğaza kavga yeni hayvanların da katılımıyla dakikalarca sürdü” (SKK, 2007: 63).

Aynı mücadele *Rüya*'da şöyle geçer:

“Bozkırın ortasında, Güneş'in altında, kendi halinde otla-nan hilal boynuzlu bir mandaydı. Çevresinde birden beliren kaplanlar, durduk yerde zıplamaya, sırtından, boynundan pençe pençe etler kopartmaya koyuldular. Manda hantal, manda ağır, manda şaşkın, manda şoktaydı. Ayakta kalmak adına birkaç anlamsız hareket yaptı, merhamet dilenmek adına birkaç anlamsız böğürtü çıkarttı, devrildi. Bacaklarının arasına, döşüne, gıdığına sokulan başlar, soğumadan söktüler dalağını, karaciğerini, yüreğini. Manda, masmavi Gökyüzü'ne döndü, son bir sitem göndermek için Yaratan'ı aradı. Yoktu. Sonsuza dek kapandı, düz kirpikli öpülesi gözleri” (SKR, 2010: 163).

Yukarıdaki tasvirler, Darwin'in, evrende var olan türlerin, binyıllar süren yaşam mücadelelerini kazanarak varlık hakkı elde etmeyi başarmış olanlar olduğuna ve türler arasında güçlü olanın hayatta kalabildiği ezeli bir rekabet olduğuna dair görüşünü destekler niteliktedir. Yeni Dünya Düzeni'nin eğitim programında görev yapan Dr. Maria Evangelista, canlılar arasındaki mücadeleyi “doğal ayıklanma” olarak tanımlar. Bu ayıklanma ile, yaşamayı hakeden iyi genler hayatta kalacaktır. Koalisyon, iyi genlerin hayatlarını sürdürmeleri için gerekli desteği sağlayacaktır (SKK, 2007: 64).

Burada dikkati çeken, Yeni Dünya Düzeni'nin kendini konumlandığı noktadır. İlk kitap *Kâbus*'ta kendini göstermeye başlayan seçkin sınıf, ikinci kitap *Rüya*'da İmre

Kadızsade ile David Rockefeller'in Üçlü Komisyon'unun kurucu başkanı, Başkan Jimmy Carter'in Ulusal Güvenlik Direktörü Zbigniew Brzezinski arasında geçen bir konuşmada kendini iyiden iyiye açık eder.

"Dürüstçe söyleyin, bu Gezegenin kaynakları bu kadar insanı kaldırır mı? Tavşan gibi doğurmakta budalalar. Bizler olsak da olmasak da, beş yüzyıla kalmaz, birbirlerini yerler. Bir şansları varsa, bir şansımız varsa, o da biziz. Biz, girişimciler, buluşçular, teknolojiyi geliştirenler. Sizin gibileri tanırım," diye ekledi, "Asalakların yaşam hakkı olduğunu savunan, iyi niyetli, sığ romantiklerdensiniz. Ormanları kemiren, suları kirleten, ekenekleri çöle çeviren, şu gezegendeki üç günlük hayatımızı zehir eden asalakları. Ne yerler, ne de yedirirler bunlar! Bor madenlerine ot yürür de, farkına varmazlar. Oysa, bor, Gezegen'i bahsettiğiniz o ıslak, sıcak, ter içinde söktü sökecek şafakta boğulmaktan kurtaracak olan madendir. Peki, ötanaziye karşı mısınız? Değilsiniz. Bizim yaptığımız ne? Ötanaziye yarı-aç asalıklara erişilir kılmak. Ölmeye yatmış dört milyar insana zorla serum takmamızı beklemezsiniz değil mi? Beklemezsiniz, çünkü, bir, insan haklarına aykırıdır, iki, gerçekçi değildir, üç, fetih gerektirir. Bu sonuncusuna hem sizler karşı çıkarsınız, hem biz zayıf istemeyiz. Zaten önemli olan, şu ya da bu insanların değil, insanlığın ölmesidir. Bizim düzenlememizde 'insanlık' ölmeyecek, sadece budanacak. Budanacak ki, güçlensin, filizler atsin" (SKR, 2010: 350-351).

"Bizim bir yaşamalanına hepimizden çok hakkımız var. Çünkü, biz, geleneksel değerlere mahkûm olmayan hür seçkinleriz. Üç gün sonra bedbaht bir taş yığımına dönüşecek bu gezegenden hakkımızı alacak kadar yürekli, dilencilerin vızıldanmalarına kulak tıkayacak kadar kararlı, kendimizi en çok mutlu edecek yaşamı kuracak kadar cesur insanlarız. Siz bunu asla başaramadınız. Sizin gibiler, bizim olduğumuz yerden görünmüyorlar bile. Söyleyin bana, kaderinize sahip çıkabilmeniz için size daha kaç trajedi lazım? Sizi kandıramayacak hiçbir şey yok, bu besbelli" (SKR, 2010: 353).

Bir diğer dikkat noktası, modern düşüncenin diyalektik yapısının eleştirilmesidir. Aristo'da başlayan, Orta Çağ'da Descartes ile tekrar gün yüzüne çıkan diyalektik düşünce "ya- ya da" temellendirmesine dayanır. Her iki kitapta da bu düşünce açıktan açığa eleştirilir.

"Eski Yunan. Demokritos, evreni atomlara ve boşluğa indirgedi. Eflatun, dünyayı doğrular ve üçgenlerle doldurdu. Aristo oturdu siyah-beyaz mantığın kanunlarını yazdı. O gün bugün matematikçiler ve bilim adamları senin 'kırçıl' dediğin evreni tarif etmek için o ak kara kanunları kullanırlar. Aristo mantığının ikili sisteminde gökyüzü ya mavidir ya da mavi değildir. Hem mavidir hem de mavi değildir olmaz. Bir şey, ya doğrudur ya da yanlış. Dijital bilgisayar, 0/1 ikili sisteminde çalışır. Bilim, siyah-beyaz düşüncenin zaferidir" (SKK, 2007: 128).

Aristo mantığı çerçevesinde inşa edilen modern düşünce ve matematik temelli bilim, Kuantum fiziği ile birlikte sorgulanmaya başlanmıştır. Heisenberg'in, evrendeki bazı şeylerin klasik fizik ve matematikle açıklanamaz olduğunu savunan "Belirsizlik İlkesi", evrende görülen her şeyin bir neden-sonuç ilişkisiyle ortaya çıktığını ve bu bağlamda

izah edilebilir olduğunu savunan düşüncenin yüzyıllar süren hakimiyetini kırmıştır. İmre Kadızade, siyah-beyaz düşüncenin kendi yaşamındaki etkisini şöyle anlatır:

“Ya Müslüman’sındır ya da kâfir! Ya dost ya da düşman. 'Hem o hem de buyum ' dersen, kafan karışıktır, sağlam ayakkabı değilsindir. Hem iyi bir ressam hem de şair olamazsın meselâ. Birinden birini köreltmen gerekir. Schrödinger'in Kedisi, Türkiye gibi inan bana, hem ölü hem de canlı olması beni kaygılandırmıyor! Ölüm bir uç, dirim de öteki uç ise şayet, ortalandaki bir şeyleri yadırgamıyorum. Aynı şekilde, ışığın hem dalga hem parçacık gibi davranıyor olmasını da yadırgamıyorum. Hatta akla yakın bile geliyor. Benim derdim, siyah-beyaz'la. Sizler hayat memmat meselesi ilân ettikçe bilimi, ben buz kesiyorum. Bilim, beni hayata yabancılaştırıyor. Sence de bunda bir bozukluk yok mu? Okulu da bu yüzden bıraktım, biliyor muydun?” (SKK, 2007: 129-130).

İmre Kadızade, siyah-beyaz düşünceyi gerçek hayatla uzlaştıramayınca matematik eğitimini yarıda bırakıp, psikoloji okumaya başlamıştır. İmre Kadızade'yi bilimle tekrar uzlaşmaya çağırarak, fizikçi arkadaşı Erkâni'nin, “Dünya kırçıl, bilim siyah-beyaz. Gerçek dünya saçaklı, bilim tertipli, düzenli. Gerçek, bunların arasında bir yerde. Kırçıl bir dünyayı anlatmak için içinde kırçıl kelime olmayan bir dili kullanıyoruz. Sorun burada. Bunca yıldan sonra hâlâ Aristo'dan emir alıyoruz.” sözleri olmuştur (SKK, 2007: 132). Kuantum Teorisi'nin dünya görüşü olarak adlandırılabilir saçaklı matığa (fuzzy logic) geçmesini sağlayan da yine Erkâni'dir⁸.

İkili mantığın modern düşünce üzerindeki etkilerinden biri de “Ben-Öteki” diyalektiğidir. İnsanın, kendini bir parçası olarak hissettiği doğadan, kendini idrak ederek ayrılması keskin bir kopuş şeklinde değil, aşama aşama gerçekleşmiştir. Reform hareketleri, bilimsel gelişmeler, Weber'in “dünyanın büyü bozumu” olarak adlandırdığı dünyanın büyü ve mitlerden arındırılması, evrenin merkezinde tek başına var olabilen insan fikrini güçlendirmiştir. Birey kavramının ortaya çıkışı da yine bu dönemde bilinçli bir şekilde olmuştur⁹. Bu kısım “Bireycilleşme” başlığında incelenmeye çalışılmıştır.

Bir diğer ikilik/karşıtlık ise, dönemler arasında görülen ikiliktir. Yazar, ilk aşamada gelenek-modern karşıtlığına dikkat çekmektedir. İlk kitap *Kâbus*'ta, Osman Kuran ve Issız Köyü geleneğinin temsilcisi olarak konumlandırılmıştır. Issız Köyü'nün türküsü

⁸Schrödinger'in Kedisi *Kâbus* ve *Rüya*, kendi kendilerine kaynaklık edebilecek romanlardır. Schrödinger'in Kedisi deneyi, Kelebek Etkisi, Kuantum Teorisi, Saçaklı Mantık gibi konular kendi başlıklarıyla müstakil birer bölüm olarak ele alınmış, gerekli bilgiler verilmiştir.

⁹**Birey:** 1. Ayrı bir birlik ya da birim olarak varolan ve aktüel ya da kavramsal olarak, ancak ve ancak kendisine özgü kimliği yitirmek pahasına bölünebilen tek varlık. 2. Ayrı tutulabilen, bağımsız bir varlığı olan, bireyleştirilebilen, birey düşünce ya da tümcenin öznesinin dış dünyadaki karşılığı yapılabilen şey. 3. Kendisini gösteren, belirleyen karakteri temel özellikleri ortadan kaldırmaksızın bölünemeyen, bölünecek olursa da, parçalarına bütünü adı verilemeyen canlı insan varlığı (Cevizci, 2003: 72).

olarak kitap boyunca defalarca tekrar edilen, “Tek bir mih yitirdikti, naldan olduk, Tek bir nal yitirdikti, attan olduk, Tek bir at yitirdikti, atlıdan olduk, Tek bir atlı yitirdikti, zaferden olduk, Tek bir zafer yitirdikti, ülkeden olduk!” (SKK, 2007: 190) türküsünde, İmre Kadızade’nin ve ülkenin bölünme ile sonuçlanan hikayesi simgeleştirilmiştir. Bu türküye göre İmre Kadızade’yi attan eden nal, Issız’ın değerleriyle birlikte kaybolmasıdır. Onun gelenekle olan bağlarının kopması, parçalanma ile sonuçlanan sürecin etkin parametrelerden biridir. Diğer yönüyle, gelenekle olan bağlarının kopması modernizmin zaferidir. Romanda modernizmi “Eski Türkiye” olarak isimlendirilen, batılılaşma çabası içindeki Türkiye temsil etmektedir. Bunun karşısındaki postmodern yapı ise, Yeni Dünya Düzeni’dir. Kitaptaki bu ikili karşıtlıklar Aristo’nun diyalektiğine gönderme yapmaktadır. Buna karşılık, ikinci kitap *Rüya*’da anlatılan “Mucizeler Diyarı” ve “Onarımcılar”, bahsi geçen kategorilerden hiçbirisine dahil edilememektedir. Yazar adeta, İmre Kadızade’nin saçaklı düşünceyle Aristo’nun mantığını bozması gibi, bu ikili karşıtlıkları bozmakta; karşıtlıklar üstü yeni bir mekânı ve insanı, var olanları tahrip etmek suretiyle yeniden inşa etmektedir. İkinci kitap *Rüya*’da görülen Kuantum felsefesi temelli fantastik kurgu, böyle bir yoruma açık gibi görünmektedir.

Modernist düşünceye yönelik eleştirilerden sonuncusu ise Devrim Kuran üzerinden kurgulanmıştır. İmre Kadızade, “kendisine bir dünya kurma becerisinden yoksun bırakmak suretiyle, yeğeni Devrim Kuran’ın ölümüne yardımcı olmak”la suçlandığı mahkemede, yeğeni Devrim Kuran’ın modernist düşüncenin kurbanı olduğunu iddia etmiştir. Devrim, hiçbir şeyin yüzde yüz bilinemeyeceğine dair olan gerçekliği, Tanrının kavranamaz görkemini modernist düşüncenin mutlaklığı içinde anlamlandıramadığı için Nihilizme sürüklenmiş ve hayatını intiharla noktalamıştır (SKK, 2007: 189). İmre Kadızade, ailesi ve Eski Türkiye ile ilgili olarak da modernist düşünceyi suçlar. Diyalektik felsefe, bilimden sonra ahlaka da el atmış, ahlaki normları iyi-kötü derecesine indirgemıştır. İyi-kötü karşıtlığı ise, kesinlik bildirmeyen, tamamen kavramı kullananın ona yüklediği anlama göre şekillenen bir kıvama getirilmiştir. Toprak dedesi Osman Kuran’ın ölümüne neden olduğunda, insan öldürmenin iyi ya da kötü olması tartışılmıştır. Bu diyalektiğin insanı getirdiği son nokta ise Devrim’de açığa çıkmıştır. Devrim, kendisini anlamlandıramadığı büyük bir anlama ve konuşma bozukluğunun içinde bulmuştur. Etrafındaki her şey uçar gibi cereyan etmektedir; fakat o hiçbir şeye anlam verememektedir (SKK, 2007: 639-640). Devrim, son çareyi her şeyi inkar etmekte bulur.

3.2. Bireycilleşme

Birey, “Ayrı bir birlik ya da birim olarak var olan ve aktüel ya da kavramsal olarak ancak ve ancak kendisine özgü kimliği yitirmek pahasına bölünebilen tek varlık” olarak tanımlanmaktadır¹⁰ (Cevizci, 2003: 72). Birey kavramının ortaya çıkışı Aydınlanma ile birliktedir ve belli bir anlam alanına işaret etmektedir. Bireyin ortaya çıkışından önceki dönemlerde ise “genel insanlık kalıbı”ndan bahsedilebilir. Modern öncesi dönemdeki geleneksel yapı içerisindeki insanı nitelerek için kullanılan bu kalıp, tüm insanlar için genel geçer bir bilgi olarak kabul edilir. İnsan kendisini doğanın içinde ve bir parçası olarak görmektedir. Modern düşüncenin özne-nesne ayrımının olmadığı bu dönemde “biz” bilinci hâkimdir. Kutsal olanın merkeze alındığı bu dünya görüşünde, mitler ve din önemli bir yere sahiptir. Kutsal, dünyanın oluşumu başta olmak üzere, insana ve doğaya ilişkin her şeyi tasvir eder. Bu anlamda mutlak bir otoritesi vardır.

Avrupa’da genel insanlık kalıbından sapma Rönesans ile görülmeye başlar. Tüm alanlarda görülen değişim, geleneksel olanın dışlandığı yeni bir dünya görüşünü netice verir. Rönesans’a eşlik eden Reformasyon, Calvin’in Tanrı ile insan arasındaki aracı kurumların ortadan kaldırılmasına dair öğretileri, kutsal olanın yerine insanın bireyin aklını koyan yeni bir anlayışın doğuşuna zemin hazırlamıştır. Bireyin ortaya çıkışı da bu dönemlere rastlar (Loo, Reijen, 2006: 59-63).

Modern dönemle birlikte birey, kaderinin akışında giden bir insan konumundan, kendi kaderini tasarlayan insan konumuna geçmiştir. Bu geçişte, Protestan ahlakın ve onu temsil eden burjuvazinin etkisi büyüktür. Fakat zamanla, dünyevi başarılar kutsaldan arındırılmış, birey seküler bir kimliğe bürünmüştür (Loo, Reijen, 2006: 147-151). Bu yeni insan modeli, burjuvazinin uygarlık saldırısıyla Aydınlanma’dan sonra bir proje olarak “Bireycilik” adı altında uygulamaya konulmuştur (Loo, Reijen, 2006: 168-169).

Birey ve bireyciliğe yöneltilen eleştiriler Aydınlanma’dan hemen sonra görülmeye başlamıştır. Bu eleştiri sahiplerinden Durkheim, geleneksel yapıların yıkılması ile toplum mecrasından ayrılan bireyin tek başına ve yalnız kalacağı yönünde bir eleştiri getirmiştir. George Simmel ise, toplumsal bağlarından koparak hızla özerkleşen bireyin

---

¹⁰Bireyin diğer tanımları: 2.Ayrı tutulabilen, bağımsız bir varlığı olan, bireyleştirilebilen, bireyi düşünce ya da tümcenin öznesinin dış dünyadaki karşılığı yapabilen şey. 3.Kendisini gösteren, belirleyen karakteri, temel özellikleri ortadan kaldırılmaksızın bölünemeyen, bölünecek olursa da, parçalarına bütünün adı verilemeyen canlı insan varlığı (Cevizci, 2003: 72).

çevresi ile hakiki bağlar kuramayacağını, boşluğa düşeceğini eklemiştir (Loo, Reijen, 2006: 19). Max Weber konuyu başka bir boyutu ile ele alır. Weber'e göre akılcılaştırma süreci, insanı büyü ve mitlerin yasaklarından kurtarıırken (dünyanın büyü bozumu), bürokratik yapılar gibi modern yapılanmaların arasına (demir kafes) hapsedmiştir (Aktay, 2008: 9-11).

Birey kavramı, serinin ilk kitabı *Kâbus* romanında Yeni Dünya Düzeni tarafından sıkça kullanılır. Koalisyon iletişim uzmanları ve sözcüleri, Taliplerin eğitime alındığı İslahane'de, birey kavramını bazı eklemeler yapmak suretiyle yeni bir model olarak tekrar sunar. Koalisyon sözcülerinden Vird Uzmanı Dr. Maria Evangelista, bireyselleştirme evresinin, mutlak bilinçsizlikten mutlak bilinçliliğe geçiş evresi olduğunu söyleyerek eğitime başlar.

“İnsanın ve insanlığın tarihi, **MUTLAK BİLİNÇSİZLİK** kutbundan, **MUTLAK BİLİNÇ** kutbuna yönelişin hikâyesidir. 'Ben'lik bilincinin temsilcisi olan erkeksi bilinç, 'Biz'lik bilincinin temsilcisi olan kadınsı bilinç ile **MUTLAK BİLİNÇ**'te bütünleşir. Dünya Semboller Biliminde, bilinç öncesini ifade eden öğeler, anne/kadın/doğaya ait öğelerdir, insanın kendisini doğuran, besleyen, koruyan anne/doğadan ayrılmamış; onun himayesinde, doğa güçleri tarafından sürüklenmekte olduğu dönem, bilinçsizlik, bilinçdışılık dönemidir.

Anacılık'in baskın olduğu bilinçsizlik dönemi insanı, bir ön-insan/çocuk hüviyetindedir. Eski Türkiye'de halk arasında ana kuzusu olarak tanımlanan bu dönem, evrenseldir” (SKK, 2007: 33).

Konuşmasının devamında insanın bireyselleşmesinin anne/doğadan ayrılması ile mümkün olabileceğini söyleyen Evangelista, bireyselleşmenin ön şartı olan bilinçlenmenin, bir veri değil, insanın kazanımı olduğunu ekler. Ona göre, bireyselleşmenin motor eylemi Anacılık değil, Babacılık'tır.

“Bireysel varoluşun, bireyselleşmenin motor eylemi **Babacılık**'tır. Sağlıklı **ön-insan**/çocuğun kendisini anne/doğanın kurallarından kurtarması, erkeksi bilincini 'güçlendirmesi beklenir. Güçlenen erkeksi bilinç, doğa ve maddenin temsilcisi dişili egemenliği altına alacak, doğa/annenin inisiyatifi kaybolurken, yaratma iradesi ve hükümler hakkı erilin eline geçecektir. Böylece, anne/kadın, ocağın, ailenin, kökenin, var olanın koruyucusu olarak kalırken, oğul/baba/erkek, ideallerin, fetihlerin, tek tanrılı dinlerin, ideoloji ve ütopyaların taşıyıcısı sıfatıyla, yola/ufka yelken açar” (SKK, 2007: 34).

Erkeksi ilkenin olamaması ya da kadınsı ilke altında ezilmesi sonucu benlik, haysiyet, vakar gibi insanoğluna özgü uyartanlar gelişemez. Eski Türkiye'nin gelişmemesi ve kendine güvensiz duruşu da bu sebeptendir (SKK, 2007: 35-36). Kadınsı ilke altında gelişen toplum “biz” toplumunu oluşturur. Biz toplumu ise gelişmeye, döllyatağından

ayrılıp keşfe çıkmaya, yaratıcı olmaya müsaade etmez. Bireyin kendini var edebilmesi ancak anacıl ilkedden kurtulması ile mümkündür.

Ayn Rand Kültü temsilcilerinden Dr. Taşkın Kentmen ise, birey kavramına yeni bir boyut kazandırır. Ona göre, “Modernizmin 'iyi insan' anlayışı, türdaşlarıyla rekabette öne geçemeyen, girişim kabiliyeti sınırlı, **üreme koşullarını** oluşturamayan insandır” (SKK, 2007: 67). ‘İyi insan’ı belirleyen, aş ve eş yarışında önde olmaktır. İnsanın kendisini toplum için feda etmesi gerektiğini öngören yaklaşımlar Koalisyon’un bilimsellik ilkesine aykırıdır; çünkü insan genetik yapısı itibariyle rekabetçi ve kindardır. Doğa, sadece güçlü olanların ayakta kalabildiği rekabet esasına bir sistemdir. Rekabet, doğal ayıklanmayı beraberinde getirecek, en sağlıklı genlerin yaşamayı başardığı yeni bir düzen kendiliğinden kurulacaktır. Koalisyon bu yönüyle kindar Grudger kuşlarını örnek alır. Koalisyon’u güzel isimlerinden biri Kindar’dır (SKK, 2007: 68-69).

Çift taraflı ele alınan bireyin eleştirel boyutunda ise İmre Kadızade görülmektedir. Yeğeni Devrim Kuran’ı, kendisine bir dünya kurma becerisinden yoksun bırakmak suretiyle ölüme sürüklemek suçuyla yargılanan İmre Kadızade, yeğeninin nihilizme sürüklenmesini modernizmin diyalektik düşünce yapısı ve birey kavramı çerçevesinde ele alır. Devrim’de görülen hastalık, münferit bir vaka değil, ülkenin tümüne sirayet etmiş bir salgındır.

Devrim’le ilgili olarak değindiği ilk nokta, Devrim’in, modernist düşüncenin diyalektik yapısını benimsediğinden dolayı hayatın kaotik yapısını anlamlandırmadığı gerçeğidir. Metafiziğe yer açmayan, “ya-ya da” diyalektiğine dayandırılmış düşünce sistemini benimseyen Devrim, pozitivistlerle metafizikçilerin uzlaşamaz olduğunu, uzlaşmalarının matematiğin sonunu getireceğini düşünmektedir (SKK, 2007: 189). Genç kızın düştüğü düşünsel bunalım, zamanla onu nihilizme sürüklemiştir. Devrim, anlamını bulamadığı bir hayatı toptan reddetme yoluna gitmiş, hayatını bir otel odasında intiharla noktalamıştır. Devrim’de görülen açmaz, aslında tüm Türkiye için geçerlidir.

“Aslında gördüklerim, Devrim'e ilişkin bir uyarıydı. Geleceği resimliyordu. Ama afazik Türkiye'de büyük bir konfizyonal boşluğu, konuşma ve anlama bozukluğu ile sonuçlanan o büyük karmaşayı yaşıyorduk. Bu karmaşa, düşünüp söyleyememekten, her türlü sesi algılayıp anlayamamaktan ibaret değildi. Bundan da öte, çevreden gelen sesli ve yazılı uyarıların kişide hiçbir izlenim uyandırmadığı bir boşluk, bir silinmişlikti. Bu karmaşa ve bellek kaybı içinde her şey uçar gibi cereyan ediyordu, bir şey yakalayıp uyarılara ilişkin düşünce

oluşturamıyorduk. Ayrıca, duygusal açıdan da kararsız, hatta çöküntüdeydik” (SKK, 2007: 282-283).

Büyük bir anlama ve konuşma bozukluğuna rağmen, İmre Kadızade de herkes gibi olayın birkaç istisna ile sınırlı kalacağını düşünmüş, çareyi toplumdan uzaklaşmakta görmüştür.

3.3. Küreselleşme

Küreselleşme, “modernizasyon sürecinin bir parçası olarak, özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde ve Doğu Blokunun yıkılmasından sonra, tek kutuplu bir dünyada zuhur eden kültürel sistem, dünyanın somut bir biçimde tek bir bütün olarak yapılaşması süreci” olarak tanımlanmaktadır (Cevizci, 2003: 248).

Küreselleşmenin tarihi bilimsel gelişmelerin ilk ortaya çıkmaya başladığı devir ile sonrasına gerçekleşen Endüstri Devrimi ile başlatılabilir. İletişim teknolojilerinin gelişmesi, dünya ölçeğinde mesafelerin kısılması da bu süreci hızlandıran faktörlerdendir. Küreselleşme ilk aşamada, üretim kaynaklarının etkin bir biçimde dağılımı, işsizliğin sona ermesi gibi insanlığa daha iyi bir gelecek vaat eden jargonlarla yola çıkmıştır (Kaymakçı, 2012). Bugün gelinen noktada ise küreselleşme, tek kutuplu bir dünyada küresel ölçekte etkinlik sahibi çok uluslu şirketlerin tekelci çıkarlarına, bir başka deyişle kapitalizme hizmet etmektedir. Bu anlamda küreselleşme dediğimiz olgu, kapitalizmi destekler niteliktedir. İncelememize kaynaklık eden *Kâbus* romanının ilk bölümlerinde Yeni Dünya Düzeni tarafından propagandası yapılan sistem, bu sistemdir. Yeni Dünya Düzeni küresel bir devlettir ve küresel devletin bu özelliği her fırsatta belirtilir.

“Son Hakikat, Mutlak Bilinç'tir. Bu noktada, erkeksi akıl, kadınsı doğaya bütünüyle nüfuz etmiştir. Küresel varoluş, **KOALİSYON**'un sonsuz görünümünün seyredildiği Tekleşmiş Bütün olarak karşımızdadır.

Tekleşmiş Bütün aşamasında her şey tek bir bilinç, her şey, tek bir ben'dir. Kurtuluş, Mutlak Bilinç'e, **KOALİSYON**'a ulaşabilenlerindir!” (SKK, 2007: 12)

“Kapitalizm, objektif değer yargılarını temel alan tek sistemdir. Birbirlerine gerek tarih, gerek coğrafya, gerekse kültür olarak yabancı 'ben'lerin buluştukları **KUTSAL KOALİSYON**, kapitalist ahlâk doğrultusunda Tekleşmiş Varoluştur, Tekleşmiş Dünyadır” (SKK, 2007: 88).

Yeni Dünya Düzeni, sadece devlet bazında ortaya çıkmış bir yapılanma değildir. O aynı zamanda tekleşmiş varoluşu, tekleşmiş bireyleri, Koalisyon'un yönetimindeki tek bir ekonomik sistemi, tek bir dil, tek bir giyim biçimi ve tek bir dini de ifade etmektedir.

“Yirmibirinci Yüzyıl'ın ütopyası, Modernizmin bencil hoyratlığını aşmış, kendi öznelliğinin hiçbir parçasını kendi dışına yansıtarak nesneleştirme gereksinimi duymayan, kendi öznelliğini ötekinde yaşayabilen, taşıdığı özü **KOALİSYON**'da seçebilen, **TEK**'leşmiş Bireyler'in çoğunluğa geçmeleriyle gerçekleşecektir”(SKK 2007: 13).

Tekleşmiş varoluşun tanımladığı bireyler, TSVHR¹¹ programı çerçevesinde yetiştirilmektedir. Bu programda bireyler, 4 aşamadan geçmek suretiyle Yeni Dünya Düzeninin öngördüğü birey statüsüne ulaşabilmektedir. Bu aşamalar, T1, T2, T3 ve T4 aşamalarıdır. T1 aşamasında bulunan Taliplerden, “kurtuluşun **YÜCE PİR**'in **YOL**'una baş koymakla mümkün olabileceğinin bilincine varmış ve bu hedefini kamuoyunda açıkça deklare etmiş” olanlar ve “haklarını ihlâl ettiği saptanmış kişilerin hizmetine girmeyi canı gönülden kabul” edenler (SKK 2007: 22), yılda sadece bir kez yapılan “Büyük Koalisyon Yeterlilik Sınavı”nı geçmeleri halinde T2 mertebesine geçmeyi hak kazanırlar.

T2 mertebesinde Müridler bulunmaktadır. Müridler, Saliklerden el alma halinde bir üst mertebeye geçebilenlerdir.

T3 mertebesindeki Salikler ise, Vuslat makamından önceki makamda bulunmaları münasebetiyle önemlidir. Bir Salikin akademik ehliyet dışında sahip olması gereken hususiyetler vardır. Yeterli HİFS puanına ulaşmasına karşın, vasıl adaylığı Vasıllar Meclisi tarafından onanmayan birçok Salik bulunmaktadır. Salik Vasıllar Meclisi'nin kararlarını sorgulayamaz, itiraz edemez.

Vuslat mertebesi insanoğlunun gezegende varabileceği en yüksek mertebedir ve T4 mertebesinde bulunmaktadır. Yüce Pîr'in dergahındaki Vasıllar, her türlü üzüntü ve tasadan vareste olarak huzur içinde yaşarlar. Onlar açık ve susuzluk çekmezler.

Yeni Dünya Düzeni sözcüleri, Tekleşmiş Dünyanın yukarıdaki hususiyetlere sahip bireylerinin tek tip bireyler olarak eğitime çalışmasının bilimsel veriler ışığında gerçekleştirdiğini söyler. İddiasını ise, tüm insanlığın tek bir türden gelmiş olmasına dayandırır.

---

¹¹Transformation of Systematic Violators of Human Rights/İnsan Haklarını Sistematik Olarak ihlâl Edenleri Dönüştürme programı.

“Afrika'da nasıl yaşıyorduksak, yakın zamanlara kadar Avrupa'da da öyle yaşadık. Et için avlandık, sebze, meyva, kök topladık. Gruplar halinde yaşamayı sürdürdük. Çocuklarımızı büyüttük, onlara bildiklerimizi dil aracılığı ile aktardık. Alet yapmak için taş, kemik, tahta, lif kullandık. Tarım, maden, yazı gibi evrimsel yeniliklerin ortaya çıkışı henüz çok yeni - aradan sadece üç bin kuşak geçti. Keşif ve icatlar, insan beyninde iz yapacak zamanı henüz bulamadılar. **Tekleşmiş İnsan** derken, insan tabiatı evrenseldir derken, biz bilimsel verilerden yola çıkmaktayız. Biz insanlar, bir büyük aileyiz. Yüz bin yıl öncesine kadar Afrika'da yaşamış olan çağdaş Homosapienler olarak, o hayvanın tabiatını paylaşıyoruz!” (SKK, 2007: 70)

Koalisyon'a mensubiyet için gerekli olan esaslardan biri de Koalisyon Cihazı'nı kuşanmış olmaktır. Koalisyon Cihazı, Yeni Dünya Düzeni'nin tek tip bireyler için belirlediği küresel üniformadır. Dünyanın önde gelen metropollerinde yaşayan “Eğilim Belirleyiciler”, yılın belli zamanlarında bir araya gelerek üniformaya esas teşkil edecek renk, aksesuar, biçim, kesim, biçim gibi esasları belirler. Koalisyon Cihazı'nın teşhir edildiği defileler “Marie Claire”, “Vogue”, “Elle” gibi dergiler vasıtasıyla Talip, Mürid, Salık ve Vasıllara tebliğ edilir. Yeni Dünya Düzeni'nin in ve out'ları bu vesile ile belirlenir, Koalisyon Cihazını kuşananların Koalisyon'a mensubiyeti tescillenmiş olur. Mürid ve Salıklar, bu nedenler giysilerinin üzerindeki damgaları dıştan görünecek şekilde kıvrırlar. *Kâbus*'un bir bölümünde, İmre Kadızade Salık Kürşat Urallar'ı kuşandığı Koalisyon Cihazı'ndan tanır.

Koalisyon'un Yeni Dünya Düzeni için öngördüğü tek dil İngilizce'dir. Amaç, tüm dünyayı tek bir dil altında birleştirerek Yüce Pîr'in “Tekleşmiş Varoluş” ilkesine ve küresel dünya düzenine uygun bir düzen ortaya koymaktır. Schrödinger'in *Kedisi II-Rüya*'da, İmre Kadızade Oktay Sinanoğlu'nun simülasyonu ile yaptığı bir konuşmada Eski Türkiye'nin ve dünyanın İngilizce ile kuşatılmasını bir proje ürünü olarak Yuvarlak Masa Cemiyeti'ne bağlamaktadır.

"Yuvarlak Masa Cemiyeti'nin fikir babası ırkçı Cecil Rhodes," diye sürdürdü, "Finanse edenler, Rothschildler ve onların adamı Alfred de Beers. Akıl hocaları Oxford profesörlerinden bir ön-Nazi: John Ruskin. 1908 yılına gelindiğinde, 'Yuvarlak Masa' çokuluslu, Anglo-sever bir yarı açık cemiyet haline gelmişti. Amacı, İngilizce konuşan dünyayı oligarşik bir federasyon halinde birleştirmek. Büyük Britanya İmparatorluğu'nu siyasi, ekonomik ve kültürel olarak yeniden yapılandırmak suretiyle, oligarşik dünya federasyonuna giden yolu açmak" (SKR, 2010: 293).

Sadece Türkiye değil, diğer tüm dünya devletleri için geçerli olan uygulamanın Türkiye'deki görünümü ise sessiz sedasız gerçekleşmiş, Afazi'yle düşünme yetileri kısıtlanan Eski Türkiyeliler Türkçe'yi istila eden İngilizce kelimeleri fark edememiştir.

"İngilizce konuşan Anglo-sever oligarşi," diye mırıldandı Kadızade, "İngilizce konuşan oligarşik federasyon... Orta Doğu Teknik Üniversitesi hangi tarihte kurulmuştu? Marmara İngilizce İktisat? Diğerleri? NTV'nin İngilizce başlıklar attığını hatırlıyorum, 'life style, high fashion' vs. Sonra dergi isimlerini. Futbol maçlarında bez afişler, İngilizceydi. Memurlar, İngilizce pankartlarla yürürlerdi..." (SKR, 2010: 313)

Kadızade de, bir anda ülkenin üzerine çöken Anglo-Sakson oligarşinin İngilizce baskısını geç fark edenlerdendir. Oktay Sinanoğlu ise, bilim dilinin İngilizce olarak dayatılmasına karşı çıkmaktadır. Ona göre, uluslararası olan bilimin dili değil, bilimin yöntemleridir. Dil, iki boyutlu bir sistemdir. İlk boyutu, matematiksel boyutudur; nesnelere ve fiillere verilen isimler bu boyutu oluşturur. İkinci boyut ise çağrışımlar boyutudur. Her kelimenin üstünde bir çağrışım bulutu vardır. Yabancı dillerdeki bilimsel terimlerin Türkçe'ye çevrilmesi bilime engel değildir. Sinanoğlu, bu yüzden "Fiziksel Kimya Terimleri Sözlüğü"nü yazmıştır.

Küreselleşmenin romanda, Yeni Dünya Düzeni kurgusuna yansıyan unsurlarından biri de "tek din" anlayışıdır. Yeni din anlayışı ve onun arkasındaki derin güçler, serinin ikinci kitabı *Rüya*'da Kara Kalpaklı Adam ve Kadızade arasında geçen bir konuşmada deşifre edilir. Koalisyon'un Yeni Dünya Düzeni için öngördüğü din, içi boşaltılmış bir Hıristiyanlıkla, Budizm karması bir din olacaktır.

"Mağdurlar kutsanırlar", dedi Kara Kalpaklı Adam, "**Yeni Dünya Düzeni**'nde tek bir din olacak. Hıristiyanlık-Budizm karması yeni bir din. Budizm, Hıristiyanlığa tasavvuf boyutunu getirecek. **Roma Kulübü**, kurulduğu '68'den beri bunun üzerinde çalışıyor."

"Yuvarlak Masa'nın uzantısı olduğunu söylediğin **Roma Kulübü**."

"Yüz adam", diye gülümsedi Adsız, "Dünyanın elli iki ülkesinden yüz ulusötesi seçkin SGI sempatizanı işadamı, akademisyen ve siyasi. Soka Gakkai International. Japon kökenli bir Budist tarikatının, Nichiren Daishonin tarikatının, uluslararası örgütü. Başkanı, Daisaku İkedo, **Roma Kulübü**'nün güçlü adamı. Birleşmiş Tröstler tüzüğü çerçevesinde barışı destekliyorlar. Amaçları, insanların 'tehlikeli' uçlara, kısır milliyetçiliğe ve sınıf çatışmalarına yönelmelerini önlemek" (SKR, 2010: 363).

3.4. Kapitalizm

Kapitalizm, "en temel anlamı içinde, sermayenin en temel üretim aracı olduğu ekonomik sistem veya üretim tarzı için kullanılan genel tanım"dır (Cevizci, 2003: 221). Kapitalizm aynı zamanda üretim araçlarının özel mülkiyeti ve denetimini, özel

teşebbüsün desteklenmesini, kârın özel sermaye sahiplerine ait olmasını ve sermayedarlar arası rekabeti de ifade etmektedir (Cevizci: 221).

Kapitalizm, serinin ilk kitabı *Kâbus*'ta modern ve postmodern düzenin her ikisi için de geçerli anlayıştır; fakat Yeni Dünya Düzeni–Eski Türkiye'nin kapitalizm anlayışından farklı olarak- radikal kapitalizmi benimser. Yüce Pîr'in güzel isimlerinden biri de Kapitalisttir. Radikal kapitalizm, “laissez faire” esasına dayanmaktadır. *Kâbus*'ta radikal kapitalizme, bir başka deyişle Ayn Rand Kültü'ne müstakil bir bölüm ayrılmış; Yeni Dünya Düzeni sözcüleri radikal kapitalizmi benimseme nedenlerini izah etmiştir (SKK, 2007: 80-95).

Yeni Dünya Düzeni sözcüleri, radikal kapitalizmi benimsemelerinin gerekçelerini Modern/Eski Türkiye eleştirisi üzerine kurmuştur. Eski Türkiye'nin öncelikli suçu, kapitalizmin deformasyona uğramasına seyirci kalmış olmasıdır (SKK, 2007: 81).

Radikal kapitalizmin esasları, Adrianople İslahhanesi'ndeki ıslah programlarından VİRD 102'de gündeme getirilir. Kürsüdeki Ayn Rand hologramı, kendilerini yirminci yüzyıl kapitalistlerinden ayıran esası belirterek konuşmasına başlar. Yirminci yüzyıl kapitalizmi özünde muhafazakârdır ve kapitalizmin yerleşmesinde gerekli çabayı göstermemiştir. Kutsal Koalisyon ise “laissez faire”¹² kapitalizmin radikal savunucusudur; amacı radikal kapitalizmi felsefî temellerine oturtmaktır. Radikal kapitalizm dünyanın biricik ahlâki sistemidir (SKK, 2007: 80-81).

Radikal kapitalizm, özünde muhafazakâr olan ve kendini kabul ettirememiş kapitalizmden radikal bir kopuşu değil; onun muhafazakâr tavrının aksine radikal bir çıkışı ifade eder gibi gözükmektedir. Ayn Rand Kültü sözcüsü Dr. Taşkın Kentmen, yirminci yüzyıl kapitalizmini modernizmin insan algısı ekseninde eleştirse de, temelde her ikisi de sermayenin yüceltilmesi esasına dayanır.

Dr. Taşkın Kentmen, konuşmasına yirminci yüzyıl kapitalizminin insanı sistemin bir parçası gören, insanın sisteme hizmet ettikçe değerli olduğunu savunan görüşünü eleştirerek başlar. Ona göre, yirminci yüzyıl modernizmi özünde feodaldır (SKK, 2007: 83). Bireyin kendisini toplum için feda etmesini öngören görüş, Koalisyon'un türler arası rekabetin kaçınılmazlığı ve bireyin bencilliğinin onun doğasının ayrılmaz bir

---

¹² “Bırakınız yapsınlar, bırakınız etsinler” anlamına gelen sözcük. Kapitalizmin her koşulda serbest dolaşımını destekleyen görüşün simgeleşmiş sloganıdır.

parçası olduğuna ilişkin felsefesine aykırıdır. Bu, kapitalizmin ve modernizmin Darwin merkezli dünya görüşünün bir yansımasıdır.

Burada dikkati çeken, sistem ve toplum kavramlarının birbirlerinin yerine kullanılabilir anlam alanlarına işaret ediyor olmasıdır. Modernizm eleştirmenleri, modernizmi Habermas'ın ifadesiyle bir "proje" olarak görmekte (Habermas, 1993), "sistem" kavramını bu vesile ile gündeme getirmektedir. İnsan, sistemin işlerliğini sağlayan çarklardan biridir ve sisteme hizmet ettiği nispette değerlidir. Modernizm cephesinde ise, insanın topluma hizmeti söylemi söz konusudur. Geleneksel bağlarından koparılarak "birey" payesi verilen insan, bir başka bağımlılığa mecbur bırakılmaktadır. Weber'in, "demir kafes" olarak nitelediği paradoksal durum (Aktay, 2008), özgür gibi görünen insanın, aslında özgür olmadığını bir kanıttır.

Postmodern bir düzen olduğu ifade edilen Yeni Dünya Düzeni, kendisi ile modernizm arasındaki mesafeyi her fırsatta ifade etmektedir. Ayrılık unsurlarından biri de özne algısıdır. Modernizmin ben-öteki algısını eleştiren Koalisyon, Yeni Dünya Düzeni'nin her bireye özne payesi veren postmodern tutumundan bahsederken de aynı ayrılığı vurgular. Fakat, pratikte böyle bir ayrılığın izleri görünmemektedir. Koalisyon, insanları yedi sınıfa ayırır ve sınıflar arası geçişi kendi iznine tabi kılar. İnsanlar "KOALİSYON YOLU"nu seçmekte özgür gibi görünseler de, seçmemeleri halinde yaşam alanları daraltılmakta, Koalisyon tarafından gerekli görüldüğü takdirde yine Koalisyon'un uygun gördüğü alanlara zorunlu göç ettirilmekte, kendi istemedikleri bir kimlik zorla kazandırılmaya çalışılmaktadır. Koalisyon'un resmi dili İngilizcedir. Bunun dışındaki diller dikkate alınmaz. Koalisyon'a tabi olmayı istemeleri halinde de durum değişmez. Talipler, Koalisyon'un ıslahhanelerinde eğitim almaksızın Salık mertebesine ulaşamaz. Her iki sistem de, "bireyin özgürlüğü" jargonunu şiar edinmiş gibi görünse de, temelde aynı fikrin kabuk değiştirmiş halinden ibarettir. "Vasıl" olarak nitelendirilen VİRD uzmanı Louis Massignon'un "Onların nesi var, nesi yok hepsini aldık. Bundan böyle ya cinnet geçirecekler ya da intihar edecekler" (SKK, 2007: 484) sözü, bu fikri destekler niteliktedir.

Yeni Dünya Düzeni'nin ikinci eleştirisi, modernizmin "servetin toplumsal bir ürün olduğu" düşüncesine yöneliktir. "Tüm servet birisi tarafından üretilir ve birisine aittir" (SK, 2007: 85); aksi takdirde bireyin temel özgürlüklerinden, üretim özgürlüğünden söz edilemez.

Ayrıca, toplum denen kavramın da net bir tanımı yapılamaz. Böyle muğlak bir kavramın -toplumu oluşturan birey göz ardı edilerek- araştırılması, gezegenleri dikkate almaksızın gökyüzünü inceleyen bir astronomun haline benzemektedir. Öncelikle araştırılması gereken birey, bireyin doğasıdır (SKK, 2007: 85).

Koalisyon, bireyin doğasından hareketle kapitalizmin meşruiyetini ispat etmeye çalışmaktadır. Kapitalizmde toplumun menfaati diye bir şey yoktur; çünkü kapitalist servetin sahibi olan birey doğası gereği bencildir. Toplumsal servet kavramı da eleştiriye açıktır. İnsanlığın ortak mirası ya da dünya kaynaklarının tüm insanlara ait olduğuna dair görüşün hakikat payı yoktur. Doğa, yalnızca akıllı olanların ayakta kalabildiği bir mücadele alanıdır. Koalisyon'un rekabet ilkesi bu bağlamda dikkate alınabilir. Kaynakları değerlendirip bunu servete çevirebilenler kendi akıllarını kullanmanın mükâfatını görmelidir. Bu bakış açısı, *Rüya*'nın bir bölümünde açıkça ifade edilmektedir.

"Alaska'daki on milyon vat gücündeki radar ağını kuran biziz," dedi, "İyonosferi biz ısıtıyoruz. Hava durumunu biz kontrol ediyoruz. Ozonu biz yamıyoruz. Bir koşu Mars'a gidip gelen, dünyaya tepeden bakan biziz. Siz, bunun nasıl bir özgüven sağladığını anlayamazsınız. Polonya göçmeni Zbig'e gelince; kaybedenlerin değil, kazananların tarafını seçtim. Hakkım olanı bana verebilecek tarafı. Rateleri, sinamekileri değil. Kazandıracaktım ki, kazanayım, öyle değil mi? Bakın, Janet'e? Çantasının, ayakkabılarının markalarına bakın? Parfümünün karşılığı olan üretimi, bir Endonezyalı aile, çocuk çocuk bir ay hiç durmadan çalışsa meydana koyamaz. Seçkin entelijensiyanın yolunu izlemeyerek, tercihlerine muhalefet ederek, bunlara sahip olabilir miydi?" (SKR, 2010: 351-352).

Koalisyon, insanı kendi aklını kullanıp kullanmama eşiğinde özgür bırakmaktadır. Mağdurlar gibi başkalarının üretim biçimlerini taklit ederek ya da Sömürülmezler gibi başkalarının ürettiklerini talan ederek yaşamak bireyin tercihidir.

"Bizim bir yaşamalanına hepinizden çok hakkımız var. Çünkü, biz, geleneksel değerlere mahkûm olmayan hür seçkinleriz. Üç gün sonra bedbaht bir taş yığımına dönüşecek bu gezegenden hakkımızı alacak kadar yürekli, dilencilerin vızıldanmalarına kulak tıkayacak kadar kararlı, kendimizi en çok mutlu edecek yaşamı kuracak kadar cesur insanlarız. Siz bunu asla başaramadınız. Sizin gibiler, bizim olduğumuz yerden görünmüyorlar bile. Söyleyin bana, kaderinize sahip çıkabilmeniz için size daha kaç trajedi lazım? Sizi kandıramayacak hiçbir şey yok, bu besbelli" (SKR, 2010: 353).

İnsanın bencilliği ve akılcılığı üzerinden yaptığı değerlendirmelerinin ardından, Koalisyon "çıkar" kavramının objektifliğine değinir (SKK, 2007: 88). Toplum çıkarına dair söylemlerin mutlaka bazı bireyin çıkarlarının yok sayılması anlamına geleceğine

vurguyla, aslolanın bireyin çıkarları olduğunu söyler. Bu da, kapitalizmin lehine bir görüştür.

Koalisyon'un kapitalizm anlayışını açıklamak üzere kürsüye çıkan Dr. Maria Evangelista ise, eleştirisini Eski Türkiye'nin uslanmamış "ön-insan" hüviyetindeki bireylerine yöneltir. Anacılık ilkesinin baskın olduğu bilinçsizlik döneminde, Eski Türkiyeli ön-insanlar bağımsız düşünme yetisini kazanamadıkları için uzlaşma yöntemine mahkum olmuşlardır. Uzlaşma yöntemi, Devlet başlığı altında açıklanmaya çalışıldığı gibi Neo-Faşist devlet sisteminin yöntemidir. Neo-Faşist devlet, ideolojisi anti-ideoloji olan devlettir. Eski Türkiye'de, ödün vermeksizin bir fikrin merkezde bulunması görülmüş değildir. Bu uzlaşmacı tavır liberalizm-sosyal demokrasi, liberalizm-İslam birlikteliklerini doğurmuştur (SKK, 2007: 91). Oysa aklın hüküm sürdüğü yerde, böyle zıt uçların bir arada bulunması yahut ideolojilerden taviz verilmesi gibi bir durum söz konusu olamaz.

Evangelista'nın devlet ve birey vurgusu kapitalizmle yakından ilişkilidir. Bireyin ve devletin uzlaşmazlığı vurgusundan hareketle, uzlaşmacı yöntemin sonucu olan ve kapitalizmin yerleşmesine imkân tanımayan karma ekonomiyi eleştirir. Karma ekonomiler saçaklı düşüncenin ürünüdür. Karma ekonomilerde, -saçaklı düşüncede olduğu gibi- değişmez veriler ve kesinlik yoktur. Her şey yaklaşık olmak zorundadır. Bir başka deyişle, hiç kimsenin çıkarı güvende değildir (SKK, 2007: 92).

Bir diğer eleştiri ise, Marksizm taraftarlarının kapitalizm düşüncesine yöneliktir. Kapitalizm, onların düşündüğü gibi özel mülkiyetin korunması esasına dayalı bir sistem değildir. Kapitalizm, her türlü korunmayı reddeden, özgür üretimi ve ticareti destekleyen bir sistemdir (SKK, 2007: 95).

Kapitalizm ve onun esasları, *Kâbus* romanının ilk bölümlerinde Yeni Dünya Düzeni'ni tarafından tartışılır. Bunun yanında, kapitalizmin Eski Türkiye'nin küçük bir modeli olarak okunabilecek Kuran ve Kadızade ailelerinde de yansıması görülür. Bu bakımdan, Devrim'in "sosyalist" olarak nitelendirdiği Bekir, İmre Kadızade'nin eski sevgilisi Yusuf Eralın ve İmre Kadızade'nin idam edilen eşcinsel kardeşi Oğuz kapitalizm karşıtı ideolojileriyle; İmre Kadızade'nin dayısı Mustafa Kuran ise kapitalizm yanlısı duruşu ile ele alınabilir.

Öğretmen Okulu'nda okuduğu günlerden itibaren sosyalizmi benimseyen Bekir Kuran, kendisi gibi sosyalist olan amca kızıyla ideolojik birlikteliğin mantıklı bir seçim olacağını düşünerek evlenir. Sosyalizmi ideoloji olarak benimsemesine rağmen, 12 Eylül 1980 darbesi ile hapse girdikten sonra fikirleri değişir.

“O gece de içkili geldi. Masanın üzerinde duran su faturasının zamanının geçmiş, cezaya girmiş olduğunu gördü. Müjgân'a bağarmaya başladı. Buna karşın Müjgân, bütün gün neler çektiğini sıraladı. Bekir, bizim yüzümüzden ırgat gibi çalıştığını söyleyerek cevap verdi. Zaten hayatı kaymıştı. Daha o yıllarda, bizi ayakbağı olarak görüyor, bizden nefret ediyordu. Bu duygusu, hapisten çıktıktan sonra daha da arttı. Her şeye yeni başlayan biri olma hayallerine kapılmıştı. İtibar, mevki, para istiyordu. Başarılı olmak istiyordu. Osman'ın kendisini adam yerine koymasını istiyordu. Eli para tuttuğunda da, bizi toptan reddetmiş gibi oldu. Yüzük takmazdı, örneğin. Hiç takmadı. Eve misafir çağırmazdı. Annemle devrimcilikten ortak dostları vardı. Onları da çağırmazdı” (SKK, 2007: 517).

Bekir'in hayatındaki ve ideolojisindeki kırılma 80 Darbesi ile olmuştur. Darbe sonrası serbest piyasa ekonomisini savunmaya başlamış, Turgut Özal'ın ekonomide açtığı çığırla birlikte zengin olma yarışına o da katılmış (SKK, 2007: 537) ve başarılı olmuştur.

“Benim ömrüm, kazanç peşinde koşuşum, hep daha iyisine kavuşmak içindir. Viski içenden solcu olmaz diye düşündüğümüz günler çok geride kaldı, Doktor Hanım. Nesnelere, işe yarayan, anlamı olan, zevk veren nesnelere âşık olduğumu söylemekten artık utanmıyorum. Bunu artık devrimci arkadaşlarım da kabul ediyorlar. Proletarya diktatörlüğü için canını feda etmeye hazır olmak, bir bakıma da sıcak, canlı, sevecen odalar, yumuşak yastıklar için canını feda etmeye hazır olmak demektir. Bana göre, insanların nesnelere üzerinde etkin olabilmesi, onlardan canının istediği gibi yararlanması, haz duyması, değişiklik isteyebilmesi, gelişmişlik göstergesidir. Devrimcilik bizden kendimizi geliştirmemizi, ilkelliğimizi yok etmemizi ister” (SKK, 2007: 298).

Oğuz Kadızade ise, İmre Kadızade'nin eski sevgilisi Yusuf Eralın ile birlikte Marksist ideolojiyi savunmuştur; fakat *Kâbus*'ta, savunduğu ideolojiden ziyade eşcinsel kimliği ile ön plandadır. Ne ailesi, ne de dava arkadaşları tarafından kabul görür; nitekim, idamı esnasında ve sonrasında cinsel kimliği saklı tutulmuştur. Örgütün yıldönümlerinde adı anılmamıştır. Oğuz'un ideolojisi, eşcinselliğinin gölgesinde kalmış bir ideolojidir. Buna rağmen, kitapta şu sözleriyle yer bulur:

“İnsanlar gerçekten eşcinsellik diye ayrı bir şey var sanıyorlar. Oysa eşcinsellik yalnızca bir eylemin adıdır. Ve 'sınıflı toplum' gibi tarihsel geçici bir kategoridir, insanların birbirlerini dil, din, ırk, sınıf ayrımı gözetmeksizin sevebildikleri gibi cinsiyet ayrımı gözetmeksizin de sevebilecekleri günlerin gelebileceğine inanıyorum” (SKK, 2007: 471).

Oğuz'un ve Bekir'in şefi Yusuf Eralın ise, Marksist ideolojiyi savunmasıyla kapitalizme en net tepkiyi verenlerdendir. *Kâbus*'ta 68 kuşağından olduğu belirtilen Yusuf Eralın, hemen bütün roman kişilerinin değişmesine rağmen ideolojisinden taviz vermeyen tek karakterdir. Bu yüzden Bekir onu dünyadaki değişime ayak uyduramamakla suçlar (SKK, 2007: 645).

Yusuf Eralın, Eski Türkiye'de Marks'a akademisyen seviyesinde hakkını veren nadir insanlardandır. Sosyalizm uğruna çok defa ceza evine girip çıkmıştır; fakat o cezaevindeyken 80'lerin tüketim sevdası ve rant kavgası başlamıştır. Uğruna hapse girdiği halkın ihanetine dayanamamış, kendisini içkiye vermiştir (SKK, 2007: 647).

“Profesyonel bir devrimciydi. Emeğiyle para kazanacak fırsatı hiç olmamış, az sayıdaki ihtiyaçları Örgüt'ün el koyduğu fonlarla karşılanagelmişti. Para konusunda bir çocuk kadar nahifti. Çılgınca artan fiyatlar, enflasyon, altüst olan değerler serserime çevirdi. Birkaç yıl içinde, toplumun önderliğinden safralığına düşüşü yaşadı. Bilgi ve becerilerine serbest piyasa ekonomisinde talep yoktu. Hamallıklar bile paylaşılmıştı. Küçümsenme, acınma hatta alaya alınma yetmedi. Yusuf, derin bir yoksulluğa da gömüldü. '68 kuşağının dönekelele, Bekir, Şefik gibi işadamları, İsmet Zeki gibi politikacılar, reklâm şirketlerinin solcu sahipleri hatta gazeteciler, yanından BMW'ler, Mercedes'lerle geçerlerken, Yusuf, köfte-ekmek parasını hesaplıyordu. Evinde kaldığı Birgen'in küçük ama düzenli maaşı olmasa aç kalacağı muhakkaktı” (SKK, 2007: 647-648).

Bekir, Oğuz ve Yusuf'un kapitalizm karşıtı konumları karşısında, İmre Kadızade'nin dayısı Mustafa Kuran Yeni Dünya Düzeni'nin safında yer almaktadır.

“Her an büyük bir iş çevirip köşe dönme umuduyla” yaşayan Mustafa Kuran, Kara Kalpaklı Adam'ın organize ettiği hayali kaçak sigara işi vesilesiyle karşımıza çıkmaktadır (SKK, 2007: 117). Mustafa Kuran, bu operasyonun sonunda öldürülmüştür.

Alatlı'nın kapitalizmle alakalı kişileri konumlandığı noktalara bakıldığında, şöyle bir değerlendirme yapılabilir: Kapitalizmi Yeni Dünya Düzeni'nin biricik ahlaki sistemi olarak kabul eden Koalisyon bir uçta yer almaktadır. Diğer uçta ise, kapitalizmi benimsemeye direnen, kapitalizmi sonradan benimseyen ve kapitalizmi benimsemeye açık üç tip Eski Türkiyeliden söz edilebilir. Mustafa Kuran, kapitalizmi benimsemeye istekli olmasına rağmen, büyük Malboro operasyonu sırasında öldürülür. Bekir, savunduğu ideolojileri servet karşılığında değiştirmekten çekinmez. Bu yönüyle, Türkiye'nin geçirdiği zihinsel değişimi ve bunu benimseyen kesimi temsil ettiği söylenebilir. Yusuf Eralın ise, kapitalizme direnen kesimi simgeler gibi görünmektedir.

3.5. Devlet

“Devlet” yapılanması, ilk çağdan bu yana tartışılmış; başta Platon’un “Devlet” eseri olmak üzere birçok eser vasıtasıyla, çeşitli görüşler ortaya atılmıştır. Modernizmle birlikte söz konusu edilebilecek ulus-devlet ise, feodal düzenin yıkılmasından sonra görülen örgütlenme biçimidir; fakat her iki kitapta da eleştirilen “ulus devlet” kavramı değil, “üniter devlet” kavramı olmuştur.

Türkçe sözlükte (Türkçe Sözlük TDK, 2010: 648), “toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık” olarak tanımlanan devlet kavramı, toplum ve ülke sınırları içerisindeki kaynakların tek elden yönetilmesini karşılar. Bu yönüyle *Kâbus* romanında Yeni Dünya Düzeni tarafından eleştirilen yapılanma, özel sermayeye ve dolayısıyla kapitalizme karşı bir set olması sebebiyle ele alınmıştır.

Devletin piyasaya müdahale hakkı, küresel sermayenin serbest dolaşımını engellemektedir. Devletin müdahalesi ortadan kalktığına, üretim kaynakları etkin bir biçimde dağıtılacak, sermaye küresel çapta bir etkinlik gösterecek, işsizlik azalacaktır. Gelişen teknolojik imkânlar da, dünyanın “küresel köy”e dönüşümünü hızlandıran gelişmeler olarak küreselleşmenin hanesine avantaj olarak kaydedilecektir. Bu uğurda devletlerin ortadan kalkması bile söz konusu edilebilmektedir (Kaymakçı, 2012). Tüm bu yönleriyle *Kâbus*’ta eleştirilen devlet modeli, “üniter devlet” modelidir. Üniter devlet, kitapta “Anne/Devlet”, “Baba devlet” şeklinde de anılmaktadır.

“Heyhat! Başta ben olmak üzere, bu odada hiç kimse yok ki, hayatının bir döneminde bir başkasının hakkını ihlâl etmemiş, ötekine tahakküme kalkışmamış olsun! Ne yazık ki, sizler, ben, hepimiz, Yirminci Yüzyılın Modernist anlayışının ve onun çocuğu, 'üniter devlet', 'egemen devlet', 'baba devlet' kültürünün mirasçılarınız!” (SKK, 2007: 11)

Buna karşılık Yeni Dünya Düzeni’nin önerdiği devlet modeli ise, tek bir dünya devletidir. Postnişinde Yüce Pîr’in oturduğu bu yeni yönetim, özel sermayeyi destekler; çünkü, insanlığın evrensel çıkarları gibi modernist söylemlerin Yeni Dünya Düzeni’nde yeri yoktur (SKK, 2007: 64). En başarılı olanlar, yaşam mücadelesini kazandıkları için iyi yaşamayı hak edenlerdir. Eski/Modern Türkiye’nin kapitalizm ahlakından farklı olarak Radikal Kapitalizmi benimseyen bu düzenin sloganlarından birisi de “laissez-

faire”¹³dir. Düzen sözcüleri, Modern Türkiye’nin tahakküm metodunun devlet eliyle yapıldığını söyler. Bizzat devletin kendisi, tahakkümü öngören bir yapılanmadır. Bu noktada modernist Avrupalı düşünürleri de suçlanır. Bunlar, bireyi monarşinin elinden kurtarıırken, milletin ve devletin hakim olduğu yeni bir tahakküme mahkum ettiklerini fark etmemişlerdir (SKK, 2007: 83-84).

Devlet kavramı etrafında ortaya konan görüşler, kapitalizm eksenli görüşlerdir ve *Kâbus*’un “Radikal Kapitalizm-Ayn Rand Kültü” başlıklı bölümünde yoğun bir şekilde ele alınır. Yeni Dünya Düzeni, Eski Türkiye’yi modernizme sahip çıkmamakla ve kapitalizmin doğasını anlayamamış olmakla suçlar (SKK, 2007: 81).

Ayn Rand Kültü sözcüsü Taşkın Kentmen, ilgili bölümde eleştirilerini birkaç nokta üzerinde yoğunlaştırır. İlk eleştirisi, -modernist söylemin bireyi öncelermiş gibi görünmesine karşı- toplum kaynaklarının bireyi göz ardı ederek ya da bireyin kendisini toplum için feda etmesini isteyerek devlet eliyle kullanılmasıdır (SKK, 2007: 85). Bu, modernist politikacı ve düşünürlerin insanı üretim araçlarından birisine indirgeyen görüşünün sonucudur. “İnsan ekonomik denkleme uyduğu kadar insandır” algısı, insanın doğasının anlaşılammış olmasından kaynaklanır. İnsanın en temel özelliği akılcılığıdır. Kendi aklını kullanmayı reddeden bireylerin başkalarını taklit etme, sistem içinde kendilerine düşen görevleri yapmaya boyun eğme eğilimleri akıllarını kullanmayı reddetmelerinden ileri gelmektedir.

Diğer eleştiri, “bireyin çıkarları” söyleminin aşağılanmış olmasıdır. Sadece güçlü olanların ayakta kalabildikleri bir dünyada, bireyin kendi çıkarlarını koruma adına mücadele etmesi, Radikal Kapitalizmin savunduğu en temel ilkelerden birisidir. Çıkar kelimesi olumsuz bir anlamı çağırırsa da, insanın en temel özelliklerinden birisidir ve genlerinin yarattığı bir makine olan birey genlerinden ayrı düşünülemez. Devletin buradaki payı da, tüm bu özgürlükleri kısıtlayıcı bir konumda durmasından kaynaklanmaktadır.

Eski Türkiye’nin ideolojisinin *anti-ideoloji* olması, bir diğer eleştiri noktasıdır. Anti-ideolojinin diğer adı *Uzlaşma Yöntemi*’dir (SKK, 2007: 90). Uzlaşma Yöntemi, bireyin ideoloji sahibi olmasının, onun akılcılığının en temel göstergelerinden biri olduğu

---

¹³ Laissez faire, "Bırakınız yapsınlar" şeklinde çevrilen bu kalıp-deyiş kapitalist ekonomide müdahalenin olmaması gerekliliğini savunur. Bu popüler ekonomi mottosunun tamamı "Laissez faire, laissez aller, laissez passer" şeklindedir. Bırakınız yapsınlar, bırakınız gitsinler, bırakınız geçsinler anlamındadır.

gerçeğini yadsımıştır. Eski Türkiye'nin bu uzlaşmacı tavrı, tüm ideolojilerin kendilerinden taviz vermek suretiyle bir merkezde toplanması şeklinde kendini göstermiştir. Oysa, taviz verilmiş bir ideolojiden tam bir ideoloji gibi söz etmek mümkün değildir. Aklın hüküm sürdüğü bir yerde ılımlılık ya da uzlaşmadan söz edilemez. Devlet eliyle uygulanan bu yöntem “Neo-faşizm”dir.

“Eski Türkiye’de kural, sağcı, solcu, Türkçü, İslamcı, liberal ya da Cumhuriyetçi, tüm düşüncelerin çoğunluk tarafından kabul edilebilecek şekilde yontularak 'merkez'de toplanmasıydı. Liberalizm-sosyal demokrasi, liberalizm- İslamcılık gibi aksi kutuplarda yer alan siyasi düşüncelerin birlikteliklerinin ancak ve ancak tarafların ideolojilerinden taviz vermeleri halinde mümkün olabildiği gerçeği göz ardı edilmişti. Aklın ve ahlâkın hüküm sürdüğü yerde, ılımlılık diye bir şeyin olamayacağı düşünülmedi. Oysa Gezegeneimizin uzun sakallı bir adam tarafından yedi günde tasarlandığına inandıkları için, insan tabiatının Tanrı'nın iradesi dışında oluşamayacağını savunanlarla Darwin evrimcileri arasında tek bir uzlaşma olabilirdi: Anti-ideolojide uzlaşma! Eski Türkiye, anti-ideolojide uzlaştı” (SKK, 2007: 91).

Uzlaşma Yöntemi'nin bir sonucu olarak ortaya çıkan karma ekonomi, tam bir özgürlükler ve denetimler kargaşasıdır (SKK, 2007: 91). Karma ekonomilerin en belirgin özeliği, hiçbir çıkar grubunun çıkarlarının güvende olmamasıdır. Her şey muğlak, yaklaşık, belirsiz kalmak zorundadır; bu ise *Saçaklı* mantığı gerekli kılar. Karma ekonomilerde ödüne tabi olmayan tek şey, Güçlü Devlet'tir:

“Güçlü devlet, karma ekonominin ödüne tabi olmayan tek ilkesidir. Güçlü devlet, güçlü çıkar grubunun yanında olan devlettir. Güçlü devlet, yapanın yaptığını yanında kalmasını sağlayan devlettir. Güçlü devlet, özgürlük taleplerini anında boğan devlettir. Neo-faşizm dediğimiz yönetim biçimi budur” (SKK, 2007: 93).

Ödün Kültü, kitabın sonlarında İmre Kadızade tarafından da eleştirilir. 90'lı yılların sonunda ülkeyi kuşatan bu hastalık, toplumun hemen bütün kurumlarında kendisini göstermiştir.

“Ödün Kültü, sendikaların 'asgari ücret'ten, üreticilerin 'asgari kazanç'tan, maliyenin 'asgari vergi'den, işverenlerin 'asgari mesai'den, üniversitelerin 'asgari eğitim'den, adliyenin 'asgari adalet'ten, polislin 'asgari güvenlik'ten, hastanelerin 'asgari bakım'dan, meslek odalarının 'asgari hizmet'ten ödün vermeden yaşayakalmalarını imkânsız kılan düzenlemedir. Ödün Kültü, çok kısa bir zamanda hayatın kültürel, entelektüel, sanatsal tüm alanlarını da ele geçirdi. Türkiye'nin maddi, manevi arşivleri Oligarşinin sandıklarını doldururken, herkesin herkese ödün verdiği, herkesin herkesle pazarlık ettiği, herkesin herkesle bir noktada uzlaştığı düzenleme giderek daha ve daha derine kök saldı.

2000 yılındaydı, zamanın Devlet Başkanı Süleyman Demirel'i rahmetli annem gibi görmeye başlamıştım. Sanki büyük bir masanın başında ailecek yemek yiyorduk ve merhum İmran Kadızade, hepimizi, inançları, ilkeleri, amaç, hedef ve çıkarları itibariyle uzlaşmaz çelişki içinde olmaları gereken Osman Amca'yı, Devrim'i, Bekir'i, Müjgân'ı, Oğuz'u, beni, idare ediyordu - hır çıkmasın diye. Hiçbirimizden

yana tavır almıyordu, hiçbirimize karşı tavır koymuyordu. Anneydi, ne denli kötü olursa olsun çocuğunu severdi. Durumu idare ediyordu, hır çıkmasın diye.

Hır çıkmasın. Bütün mesele buydu. Hır çıkmasın. İhracatçılar ağlardı, Anne/Devlet, Eximbank'ın kaynaklarını artırma kararı alırdı. Hır çıkmasın. Tarım kesimi ağlardı, Anne/Devlet, kredi borçlarını ertelerdi - Toprak Mahsulleri Ofisinin, Tarım Kredi Kooperatiflerinin, Ziraat Bankasının sırtından. Hır çıkmasın. KOBİ'ler ağlardı, Anne/Devlet, temerrüt faizlerini yüzde doksandan yüzde yirmi beşe düşürdü - Halk Bankasının sırtından. Hır çıkmasın. Bankalar ağlardı, Anne/Devlet, 279. Maddeyi kaldırır - Hazine'nin sırtından. Bu defa da onlar sızlanırlardı, 'Ya biz ne yapacağız?' Anne/Devlet, masanın altından ayaklarını dürterdi, 'Biraz idare edin, sizin için de bir şeyler düşünürüz. Şimdi hır çıkmasın'" (SKK, 2007: 675-676).

İmre Kadızade'nin Postmodern Faşizm/Neo-faşizm olarak nitelediği bu uygulama, zamanla sadece çıkar gruplarının lehine işleyen bir düzen haline gelir. En çok ağlayan, en iyi dalavera yapan, işini bilen, rüşvet veren/alan, tehdit eden, baskı kuran her kimse, kazanan o olur. Devletin buradaki rolü ise, istikrarı sağlamak, "hır çıkmasını" önlemektir. Sukûneti sağlamada devletin en önemli yardımcısı ise medyadır. Gönüllü olarak soyunduğu bu vazifede ılımlı siyaseti destekleyen, ahlaksızlıkları ve yolsuzlukları kamufle eden medya, Ödün Kültü'nden taviz vermeyenleri televizyon vasıtasıyla taciz eder. Baskı gruplarının Anne/Devlete hakim olma girişimi, zamanla Anne/Devlet-Oligarşi birlikteliğini netice verir. Kadızade bu ilişkiyi "ensest ilişki" olarak niteler. Vatandaşların Anne/Devletle aralarındaki enstest ilişkinin ilerleyen dönemlerdeki sonucu ise, yeri geldiğinde bakanlardan daha çok itibar gören seçkin bir sınıfın, "Oligarşi"nin ortaya çıkmış olmasıdır. Halkın arasında yaşamaktan kaçan, kendi mal varlıklarını katlarken halkın sefaletine göz yuman, kendi istekleri doğrultusunda devleti ve medyayı yönlendiren bu sınıf, 2011 yılı geldiğinde Devlet'in kendilerine olan borçlarını ödeyemediği bir duruma gelir. Devlet'in başına üşüşen alacaklıları, bir gecede bankaları boşaltır, daha önceden özelleştirmesi yapılan elektrik bir daha gelmemek üzere gidir. Hiç kimse Anne/Devlet'in yerini uzun zaman önce devralan Oligarşi'nin farkına varmamıştır. (SKK, 2007: 677-680). Sonraki günlerde elektriği akaryakıt izler, bankalar ve devlet daireleri kapılarına kilit vurur. Ekmeğin bile karaborsaya düşmesi ile birlikte mağdurlar etrafı yakıp yıkmaya, mağazaları talan etmeye başlar. (SKK, 2007: 686). Ülke çapındaki karmaşa, ülkenin devletçikler olarak bölünmesi ile sonuçlanır. Tüm bu gelişmelerin kilit noktasını Anne/Devlet ve onun Oligarşiye fırsat veren tavrı oluşturmaktadır.

3.6. Ben-Öteki

Ben-öteki ayrımı modernizmin temel mantığı olan diyalektik mantığın bireyler üzerindeki yansıması olarak okunabilir. Modernizm, modernist olana özne payesi verirken karşısındakini ötekileştirir. Öteki, her zaman adam edilmesi, nizam verilmesi gereken konumundadır ve nizam verici rolü özne üstlenmektedir (İlter, 2006).

İlk kitap *Kâbus*'ta tanıtilen Yeni Dünya Düzeni kendisini Eski Türkiye karşısında konumlandırmaktadır. Eski Türkiye-Yeni Dünya karşıtlığı aynı zamanda postmodern-modern karşıtlığı olarak sunulmaktadır. Bu anlamda Yeni Dünya Düzeni'nin “adam etmesi” (İlter, 2006) gereken öteki, Eski Türkiye olmaktadır.

Yeni Dünya Düzeni sözcüleri, Eski Türkiye'yi çeşitli vesilelerle eleştirir. Eleştiri noktalarından ilki, modernizmin ötekine tahakkümüdür.

“Yirminci Yüzyıl Modernist düşüncesinin vardığı nokta, ben-sen veya ben-o, yani özne-nesne ayrımının çok keskinleştiği bir tanımlama, kavrama ve kullanma sistematığıydı. Yirminci Yüzyıl zihniyeti, Mutlak Bilinç'e giden **YOL**'un henüz yansında, parçaların tümünün bütünden eksik olduğu noktadaydı.

Yirminci Yüzyılda özne-doğa veya özne-öteki ilişkileri ihmal edilmişti. Oysa Yirmi birinci Yüzyılımıza damgasını vuran Postmodernizm, çokben'li, çok parçalı, çok özneli bir Eşitlikçi Birliktelik Doktrini'dir” (Alath, 2007: 10).

Buna karşılık önerilen postmodern Yeni Dünya Düzeni'nin nitelikleri ise şöyle belirtilir:

“Postmodernizm, Modernizmin “ötekine tahakküm' dizgesini, daha iyi bir özne-nesne, hatta özne-özne ilişkisine dönüştürmeyi amaçlar. Bu amaç doğrultusunda ve ekolojik denge kaygısıyla, her şeye ben yani özne payesi verir.

Postmodernizm, 'ben'in dışındaki, 'öteki'ndeki, özneyi görür. Modernizmin dışlamacı, kullanmacı tutumunun tersine, 'nesne'ye, kendisine ait bir özellik olan 'özne' payesini verirken, kendi sıfatını öteki'ne atfetmek suretiyle o'nunla bütünleşir. Çünkü öteki, salt 'öteki' kaldığında anlaşılabilir, bilinemez, tanımlanamaz ve kendisiyle sahici ilişki kurulamaz. Ben-sen, ben-öteki ayrımı, nesnelere özne payesi verilmesiyle ortadan kalkar.

Postmodernizm, geçmiş yüzyılın modernitesini sorgularken, **YÜCE PİR**'e yönelen, **YÜCE PİR** ile bütünleşmeyi, **YÜCE PİR**'de erimeyi hedefleyen yeni bir bilinç oluşumunu gerçekleştirmekte, kavramların yeniden oluşturulmasını zorlamaktadır. Postmodernizm'in yolu, **KOALİSYON**'a giden yoldur. **KOALİSYON YOLU**'dur” (SKK, 2007: 11).

3.7. Modernizm-Gelenek İlişkisi

Modernizm-gelenek karşıtlığı modernizmin diyalektik mantığının en temel karşıtlıklarından birini oluşturmaktadır. Modernizmin her zaman yeni olanı imlemesi

bizi peşin bir hükümle Eski Türkiye'nin geleneksel olana işaret ettiği yönünde bir çıkarıma götürse de, yazar Eski Türkiye'yi postmodern Yeni Dünya Düzeni karşısında konumlandırarak bu hükmü kaldırır. *Kâbus*'ta ve *Rüya*'da, Eski Türkiye'nin karşısında konumlandırılan geleneksel yapının kimliği açık edilmese de dolaylı yollardan göndermeler olduğu muhakkaktır. Geleneksel yapının tespiti için yapılacak ilk okumada karşımıza “Körkuyu” ile imlenen Osman Kuran ve Körkuyu Köyü çıkmaktadır.

3.8. Modernizm-Postmodernizm İlişkisi

Schrödinger'in Kedisi *Kâbus* romanına dışarıdan bakıldığında gerek yapısal olarak, gerek de içerik olarak modern düşüncenin diyalektik yapısı üzerine kurulu olduğu açıkça görülmektedir. Bu diyalektik yapıların dikkat çekici olanlarından ilki, modernizm-postmodernizm karşıtlığıdır. Yazar, *Kâbus*'un ilk bölümlerinden itibaren bu yapıyı açıkça ortaya koyar. Bu yapıya göre, Eski Türkiye “modern” olan tarafı, Yeni Dünya Düzeni ise “postmodern” olan tarafı temsil etmektedir. Yine modernizmle birlikte anılan “gelenek” karşıtlığında da, Çankırı'nın Körkuyu Köyü'nden sembolik bir ifade biçimi olarak bahsedilmektedir.

Bunun yanında, yazarın *Kâbus* romanı üzerinden kurguladığı karşıtlık esasına dayalı yapı, serinin ikinci kitabı *Rüya*'da görülmemektedir. Yazarın, Yeni Düzeni karşısında konumlandığı bu yeni mekân, zaman ve eşya algısı, modern ve postmodern yapıların çözümlenmesinden sonra izah edilmeye çalışılacaktır.

Modernizm, diyalektik düşünce temellerinden hareketle kendini “öteki” olmama üzerinden izah etmeye çalışmaktadır. Kendini kurguladığı nokta ise, “Tarihin ve Aklın öznesi” olma noktasıdır. Bu açıdan “öteki”nin kimliği, her zaman uygarlaştırılması, adam edilmesi, gelişmesi ve küreselleşmesi gereken bir kimlik olarak sunulmaktadır (İlter, 2006). Fakat zamanla, modernizmin kendine biçtiği bu kimlik ve hâkim özne imajı birçok açıdan eleştiriye maruz kalmış; yeni bir düzen arayışını gündeme getirmiştir. Bu noktada postmodernizmin ortaya çıkışı anlamlıdır. Kavramı ilk defa gündeme getiren Lyotard, yeni bir dönemin başladığını söyleyerek modernizmin nihayetini haber verir (Lyotard, 1982: 45-58). “Modernizme tepki görünümünde doğan postmodernizm “modern olmayan” yeni bir düzeni işaret etmesi ile dikkatleri üzerine çeker ve desteklenir.

Karşıtlık esasına bağlı düşünce sistemi, postmodernizmi “modern olmayan” şeklinde kestirme bir tanıma sürüklemektedir. Birçok görüş de, postmodernizm kelimesinin başında bulunan “post” ekinin “sonrası, ertesi” anlamına geldiğinden hareketle bu anlamı desteklemektedir. Oysa dikkatli bakıldığında, postmodernizmin kullandığı temel argümanların modernizm temelli olduğu görülmektedir.

Temel argümanlardaki ortaklık, Yeni Dünya Düzeni’nin tanıtıldığı *Kâbus*’un ilk bölümlerinden itibaren görülmeye başlar. Yeni Dünya Düzeni’nin modernizm karşısındaki eleştirilerinden ilki modernizmin özne algısıdır.

“**Postmodernizm**, Modernizmin ‘ötekine tahakküm’ dizgesini, daha iyi bir özne-nesne, hatta özne-özne ilişkisine dönüştürmeyi amaçlar. Bu amaç doğrultusunda ve ekolojik denge kaygısıyla, her şeye ben yani özne payesi verir.

Postmodernizm, 'ben'in dışındaki, ‘öteki’ndeki, özneyi görür. Modernizmin dışlamacı, kullanmacı tutumunun tersine, ‘nesne’ye, kendisine ait bir özellik olan ‘özne’ payesini verirken, kendi sıfatını öteki’ne atfetmek suretiyle o’nunla bütünleşir. Çünkü öteki, salt ‘öteki’ kaldığında anlaşılabilir, bilinemez, tanımlanamaz ve kendisiyle sahici ilişki kurulamaz. Ben-sen, ben-öteki ayrımı, nesnelere özne payesi verilmesiyle ortadan kalkar.

Postmodernizm, geçmiş yüzyılın modernitesini sorgularken, YÜCE PİR’e yönelen, **YÜCE PİR** ile bütünleşmeyi, **YÜCE PİR**’de erimeyi hedefleyen yeni bir bilinç oluşumunu gerçekleştirmekte, kavramların yeniden oluşturulmasını zorlamaktadır. **Postmodernizm**’in yolu, **KOALİSYON**’a giden yoldur. **KOALİSYON YOLU**’dur” (SKK, 2007: 11).

Postmodernizmin yukarıdaki söylemi ilk bakışta modernizmden çok ayrı bir alana işaret ediyor gibi görünse de, ben-öteki ilişkisi bir üst metin olarak varlığını sürdürmektedir. Postmodernizm, “Tekleşmiş Varoluş”, “Mutlak Bilinç”, “Tekleşmiş Dünya” sözleriyle ifade ettiği bölünmez kimliğini modernizmin ötekileştirilmesi ile sağlamaktadır. Bu anlamda, bölünmez bir kimlikten, “yeni” bir düzenden bahsetmek anlamsızdır. Bunun yanında, modernizmi bütünüyle reddeden bir postmodernizm ve yeni dönem anlayışı modernizmin tarihsellik anlayışına hizmet etmektedir. Bu fikre göre, tarih teleolojik bir seyir göstermektedir. İlkçağ-modern-postmodern karşıtlığı modernizmin ilerlemeci fikrinin tarihsel alana yansımalarıdır. “Yani, dönem olarak öncekinden ayrılan bir postmodern anlayışı tamamen modernist bir anlayıştır” (İlter, 2006: 6).

Diğer yönüyle, Yeni Dünya Düzeni, modernizmin ötekine tahakküm dizgesini eleştirirken kendi tutumunu “meta anlatılarla”¹⁴ örtbas etmeye çalışmaktadır. *Kâbus*

¹⁴ Meta anlatı (üst anlatı), Lyotard tarafından modernizmin bitişini imleyen özelliklerden biri olarak ele alınır. Modernizmin sloganları olarak algılanabilecek bu ereksel sözlerin, postmodernizmde bulunmadığı iddia edilmektedir.

romanında Alatlî'nın koyu harflerle imlemeye çalıştığı anlatılar, bunlardır. Yüce Pîr'in güzel isimlerinden “Özgürlükçü” ismi bu neviden bir örnek olarak alınabilir. Yüce Pîr, modernizmin bireyin özgürlüklerini kısıtlayıcı tavrını eleştirirken, Yeni Dünya Düzeni'nin sınırlarının çizilmesinden sonra özgür seyahat hakkını kısıtlar. İnsanları sınıflara böler, en alt mertebedeki Yeni Dünya Düzeni'ne biat etmeyen Lanetlileri, yardım etmemek suretiyle açlığa ve ölüme terk eder.

Yeni Dünya Düzeni'nin diğer eleştirisi, modernizmin diğerkâmlık ahlakına yöneliktir. Koalisyon İletişim Uzmanları, Darwin'in Evrim Teorisi'nden hareketle, modernizmin “bütüne hizmet eden parçalar” anlayışını eleştirir. İnsan biyolojik doğası gereği bencildir, bu sebepten doğasına uygun yaşaması gerekir. “Biz” ahlakı, insanın doğasına ters düşmesi anlamına gelir.

“Bayanlar Baylar, kısıtlı ve özel sözcüklerine dikkatinizi çekerim. Dışarıda ne duymuş olursanız olun, İslahhanemize hangi inançlarla ya da temennilerle gelmiş olursanız olun, idrak etmeniz gereken şudur: *Evrensel insan sevgisi ya da insan türünün evrensel çıkarları* gibi Modernist hurafelerin **YENİ DÜNYA DÜZENİ**'nde hiçbir anlamı yoktur çünkü, diğerkâmlık, insan tabiatına aykırıdır. Çünkü *diğerkâmlığın bilimsel anlamı yoktur* ve **YENİ DÜNYA DÜZENİ**'nde hiç kimse doğruluğu bilim tarafından kanıtlanmamış esaslara göre yaşamaya zorlanamaz. **YENİ DÜNYA DÜZENİ**'nde hiç kimse kendi genlerini bir başkası için feda etmeye de zorlanamaz. Hiçbir *ben, öteki*'nden benzer talepte bulunamaz. Geçmiş yüzyıllardaki inançların aksine, evrim, toplumun ya da türün değil, bireyin yani genin esenliğini gözetmektedir” (SKK, 2007: 64-65).

Bu teoriye göre şu an var olan türler, bencil olan, doğada yaşam savaşını kazanan mücadeleci genlerin doğal ayıklanma yoluyla hayatta kalıp üremesi ile varlık sahasında kalabilmişlerdir. Bu anlamda Yeni Dünya Düzeni, en iyi genin bulunması için özgür seksin önündeki engelleri ortadan kaldırmıştır. Özgür seksten kasıt üreme değildir. Üreme, ancak genlerin mükemmeliyetinin belgelenmesi halinde Yüce Pîr'in izni ile gerçekleşir. Amaç, en iyi genin bulunmasıdır (SKK, 2007: 66).

Bencillik ilkesi bağlamında rekabet ilkesi de gündeme getirilir. Koalisyon, iyi insan tanımını yaparken rekabet ilkesine vurgu yapar. Koalisyon'a göre iyi insan, bilek ve isteyerek başkalarının selâmeti için koşan değil, aş ve eş yarışında birinci gelendir. Bu doğrultuda Koalisyon, Grudger kuşlarını örnek alır.

“**GRUDGER**'lar, Uluslararası Af Örgütü'nün bayrağını süsleyen o muhteşem kuşlar, birbirlerine yardım etmeyi ilkeselleştirmiş hayvanlardır. Birbirlerine, biri hariç, her durumda yardım ederler. Hariç olan o durum, aralarından birisinin diğerlerine yardım etmeyi reddettiği durumdur. Bu durumda **GRUDGER**'lar, kin geliştirirler. **KİNDAR KUŞLAR**, yardım etmeyi yardım etmemek suretiyle cezalandırırlar. Cezalandırılan **GRUDGER**, kötü tabiatlı bir kuştur. Diğerlerinin

ona kin gütmeleri sayesinde sürüdeki benciller ve köle ruhlular ayıklanırken, **GRUDGER**'lar yardımlaşmada en ileri olan **KİNDAR**'ların hâkimiyetine girerler.

GRUDGER'ların öyküsü, karşılıklı kindarlık dediğimiz evrensel ilkeyi anlatmaktadır. Modernist inancın aksine, Biz, en iyi insanların yarışta birinci gelen bencil insanlar olduklarını söyleriz, iyi insanlar, kindar insanlardır. Kindar, **KOALİSYON**'un Güzel isimlerinden birisidir” (SKK, 2007: 68-69).

Grudger kuşlarının temel niteliği kindarlık ve rakabettir. Bu iki unsur, postmodern Yeni Dünya Düzeni'nin de kendisine ilke olarak benimsediği unsurlardır. Rekabet aynı zamanda kapitalizmin temel özelliğidir. Sadece güçlü olanın ayakta kalabildiği sistem, modernizmin ortaya çıkışının motor gücü olarak ifade edilmektedir. Aynı temel özellik ve kapitalizm postmodernizmde de görülmektedir. Bu ise, postmodernizmi “ileri kapitalizm”/“geç kapitalizm” (last kapitalizm) olması yönüyle modernizmin devamı olarak ifade eden görüşü hatıra getirmektedir (Jameson, 1994: 59). *Kâbus*'ta Yeni Dünya Düzeni'nin benimsediği ekonomik sistem olarak karşımıza çıkan Radikal kapitalizm de aynı prensibe dayanmaktadır. Kapitalizm başlığı altında değindiğimiz gibi, radikal kapitalizm yirminci yüzyıl modernizminden kopuşu değil, yirminci yüzyıl modernizminin aksine radikal bir çıkışı ifade eder gibi gözükmektedir. Kapitalizm, gibi modernizmin omurgasını oluşturan bir unsurun postmodernizmde de görülmesi, oluşturulmak istenen modernizm-postmodernizm karşıtlığının aslında var olmadığını; postmodernizmin modernizmin ileri aşamasından başka bir şey olmadığını kanıtı olarak sunulabilir.

Yüce Pîr'in güzel isimleri de yukarıda belirttiğimiz esasları destekler niteliktedir. Yüce Pîr'in doksan dokuz güzel ismi bulunmaktadır ve bu isimlerin her biri Talipler tarafından her gün doksan dokuz kere zikredilmektedir. İsimler aynı zamanda Yeni Dünya Düzeni'nin temel ilkelerini ihtiva etmektedir. İsimlerinden bazıları şunlardır: Akılcı, Batılı, Kindar, Bencil, Avrupalı, Varlıklı, Özgürlükçü, Ahlaklı, Bireyci, Gelişmiş, Kapitalist, Eşitlikçi, Seksi, Kurtarıcı, Demokratik, Maneviyatçı, Bilimsel, İlerici, Affedici, Kurtarıcı, Asude, Laik, Çalışkan, Yardımsever, Esirgeyici, İnsancı, Barışçı, Kâmil, Uygar, Saygılı, Artistik, Adil, Merhametli, Yaratıcı,...vs. İsimlere dikkatli bakıldığında, hemen hepsinin Aydınlanma'nın temel ilkeleri olduğu görülebilir. Bu bağlamda, postmodernizmin, Habermas'ın deyimiyle Aydınlanma sonrasında yürürlüğe konan projenin bir safhası olduğu kabul edilebilir bir gerçek gibi durmaktadır.

3.9. Yeni Dünya Düzeni

Yeni Dünya Düzeni (New World Order), Fransız Aydınlanması'ndan sonra "modernleşme" projesi ile yürürlüğe konulan planın adıdır (Habermas, 1993) ve projenin sahibi olan seçkin azınlık, planlarını yavaş yavaş uygulamaya koymaktadır. Planın fiilen uygulamaya koyulması ise, Yuvarlak Masa Cemiyeti'nin kurulması ile birliktedir. Özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Yuvarlak Masa müntesiplerinin hızlı sermaye birikimleri ve Amerika Birleşik Devletleri'nin hızlı yükselişi, projenin yürürlüğe konmasındaki itici gücü oluşturmuş; Sovyet Rusya'nın çözülmesi ile biten soğuk savaş yıllarından sonra ise Amerika tek kutuplu bir dünya hâkimiyetinin merkezi haline gelmiştir. Çokuluslu şirket patronlarının oligarşik federasyonu ise, perde arkasından faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

2000'li yıllar sonrası "Tekleşmiş Varoluş, Tekleşmiş Dünya" sloganıyla ortaya çıkan Yeni Dünya Düzeni'nin romandaki varlığı, Eski Türkiye-Yeni Dünya Düzeni karşıtlığı üzerine kurulmuştur. Bu anlamda Eski Türkiye, Yeni Dünya Düzeni'nin kendisini "öteki olmama" üzerine inşa ettiği bir mihenk taşı görünümündedir. Eski Türkiye olarak ifade edilen 2000'li yıllar öncesi Türkiye manzarası, özellikle 1980 sonrası siyasî ve toplumsal hayatı, gerçeğe yakın bir orijinallikle kurgulanmıştır. Öte yandan, Yeni Dünya Düzeni'nin yapısına ilişkin kurguyu oluştururken sembollere başvurulmuştur.

Sembolik anlatıma dayalı öğelerden ilki, Yeni Dünya Düzeni'nin tarikat yapılanması şeklinde sunumudur. En tepede, postnişinde Yüce Pir'in oturduğu tarikat, toplamda yedi mertebeden oluşmaktadır. Tarikatlarda bulunan nefsin yedi mertebesini kat ettikten sonra fenâfi'ş-şeyhe (şeyhte fani olma) erme, burada 7 sınıfı atlayarak Yüce Pir'in varlığında yok olmaya karşılık gelmektedir ve tıpkı tarikatlarda olduğu gibi meretebe kat etme (seyr-i sülûk) prensibine dayanmaktadır (Uludağ, 1991: 469). Koalisyon Yolu, The Yol şeklinde de isimlendirilen tarikat, el alma-verme prensibiyle işlemektedir.

Tarikat, "Allah'a vâsıl olmak için, şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu, seyir ve sülûk sırasında tutulan yol" olarak tanımlanmaktadır ve nefsin yedi mertebesi aşılana kadar terbiye devam etmektedir (Akay, 2005: 459). Fakat, gerçekte olanın aksine Yeni Dünya Düzeni tarikatının Allah'a ulaşma gibi bir amacı yoktur. Evreni yaratan bir yaratıcı ya da onun peygamberi fikri her fırsatta eleştirilmektedir.

“Bayanlar Baylar, şunu hemen ifade etmeliyim: Gezegenimizin uzun sakallı bir adam tarafından yedi günde tasarlandığına inandığı için insan tabiatının Tanrı'nın iradesi dışında oluşamayacağına inananların **KOALİSYON YOLU**'nda yeri yoktur! Çünkü, Arz'ın Güneş'in etrafında döndüğü ne kadar şüphe götürmez bir gerçekse, insanın geçmişi tarafından yaratılmış olduğu da bir o kadar şüphe götürmez gerçektir” (Alatlı, 2007: 62).

Bir diğer nokta, tarikat yapılanmasının piramit şekline benzer bir şekilde ifade edilmesidir. Piramidin en altında Lanetliler, onun üstünde sırasıyla Sömürülmezler, Mağdurlar, Talipler, Müridler, Salıklar ve Vasıllar yer almaktadır. Piramidin üstüne yükseldikçe merteye alanı daralmakta ve üye sayısı azalmaktadır. Yüce Pîr'in mertebesi erişilmez bir merteye konudur ve bu sıralamaya girmez. O en tepede parlamaktadır (Alatlı, 2007: 14).

En alt merteye Sömürülmezler ve Lanetliler yer almaktadır.

“Sömürülmezler ve Lânetliler, **EKONOMİK AKLIN HALİFESİ**'ne biat etmeyen gafillerdir. Sömürülmezler ve Lânetliler, **KUTSAL KOALİSYON**'unumuzun sınırlarını tehdit eden barbarlardır. Sömürülmezler ve Lânetliler, **YENİ DÜNYA DÜZENİ**'ne düşmandırlar. Sömürülmezler, ilk kez 1982 yılında, Uluslararası İş Örgütü, ILO, tarafından tanımlanmışlardır: Çoğunlukla Asya ve Afrika kıtalarında yaşayan, **KUTSAL KOALİSYON**'a az ya da çok, şu ya da bu biçimde katkıda bulunabilecek hiçbir şeyleri olmayan Sömürülmezlerin aralarından ıskartaya çıkartılan sınıflara 'Lânetliler' denilmektedir” (Alatlı, 2007: 24-25).

“Sömürülmezlerin ne yük taşıyabilecek sırtları ne yavrulayabilecek kadınları, kızları ne ekilebilecek toprakları, kullanılabilecek suları, eritilebilecek madenleri ne müzikleri ne dansları ne masalları ne böcekleri ne kuşları ne de önünde içki içilecek manzaraları vardır. Lânetliler, Sömürülmezlerin kapılarında dilenmekte, uyku hastalığından gözlerini açabildikleri o kısacık anlarda, Tanrıların kendilerine sömürülecek bir şeyler bahşetmeleri için dua etmektedirler” (Alatlı, 2007: 25).

Mağdurlar ise Koalisyon'un kendilerine Yeni Dünya Düzeni'ne girme yolunu açtığı zümredir. Eski Türkiye'nin vatandaşları bu kategoride değerlendirilir. Mağdurlar kendi akıllarını kullanmazlar, Batı'nın çalışma rutinini taklit etmek suretiyle yaşarlar ve temelde “afazi” adı verilen konuşma ve anlama bozukluğu sonucu beyinlerinin belirli bölgeleri zedelenmiştir. Koalisyon'un TSVHR (Transformation of Systematic Violators of Human Rights/İnsan Haklarını Sistematik Olarak İhlal Edenleri Dönüştürme Programı) çerçevesinde eğitime razı olan Mağdurlar bir üst mertebeye, Talip mertebesine çıkmaya hak kazanırlar.

Talipler, Koalisyon'un temel ilkelerini ve Yüce Pîr'in güzel isimlerini kabul ederek Koalisyon Yolu'na girmeye hak kazanan sınıftır. Kusurlu davranıldığı Örgüt tarafından saptanan Mağdurların hizmetine verilerek bir sonraki mertebeye yükselmesi için gerekli

olan HİFS puanını¹⁵ tamamlamak üzere eğitime alınan Talipler, postmodernist bilinç düzeyine ulaşmış ya da bu bilinci kabul ederek Koalisyon Yolu'nun akidelerine biat etmişlerdir.

Taliplerin bir üst mertebesinde yer alan Müridler, “Son Hakikat” olarak tanımladıkları dünya görüşlerini gezegendeki diğer insanlara tebliğle mükellef olanlardır. Koalisyon Yolu'na tam bir sadakatle bağlanan bu üyeler, tarikatın en önemli kademelerinden birinde bulunmaktadır.

Salıklar, akademik ehliyetleri yanında, Vasıllık mertebesine kabulü ancak Vasıllar Meclisi'nin onayı ile mümkün olan sınıftır. Kitapta şöyle geçmektedir:

“İslahat ve tanzimat **YOL**'una kabul edilen Salık, Vasıl olmak yolundadır,” dedi Başkanışman Arısoy, “Salık, **YÜCE PİR**'in emsalsiz olduğunun idrakinde, 'Beni **PİR**'imizden başka kimse **KOALİSYON**'a sokamaz' diyendir. Salık, **EKONOMİK AKLIN YERYÜZÜNDEKİ HALİFESİ**'ne itiraz edenlerin yaşayamayacaklarını, genlerinin yeryüzünden silineceğim kavramış, dünyadaki mevcudiyetinin nedeninin **YÜCE PİR**'e hizmet olduğunun bilincinde olmalıdır. **YÜCE PİR** beni kabul ederse, Vasılların indinde de makbul olurum ve eğer **KOALİSYON**'un dergâhından kovulursam, Lânetlilere çoban olmaktan **YÜCE PİR** tarafından esirgenmekten gayri kurtuluşum yoktur' diyendir. Salıklar, çetin uğraşlardan sonra Vasıl olurlar (Alatlı, 2007: 23).

Yüce Pir'den önceki son mertebe olan Vasıllık mertebesi ise, insanoğlunun yeryüzünde varabileceği en yüksek noktadır. Bu mertebede açlık, hastalık gibi insanî zaafı yoktur. Vasıllar, Yüce Pir'in dergahında emniyet içinde yaşarlar.

Yüce Pir ise, varlığın erişebileceği son hakikat olarak ifade edilmektedir.

“**YÜCE PİR**, **YOL**'una kabul ettiklerinin kalplerinden geçirdiklerini, maddi ve manevi ihtiyaçlarını bilir. **YÜCE PİR**, talebelerinin gönüllerine, rüyalarına girer; bereketini, korumasını esirgemez. **YÜCE PİR**, keramet gösterir, **EKONOMİK AKLIN YOLU**'nda önlerine çıkan engelleri kaldırır. **YÜCE PİR**, **EKONOMİK AKLIN KURALLARI**'nın hazmedilmesinin, talebelerinin yetenekleri ölçüsünde, bazen on, bazen yirmi, bazen de yüzyıllar süren ıslahat ve tanzimatın sonucunda mümkün olabildiğinin farkındalığıyla, **YOL**'da hayatlarını kaybeden Taliplerin

---

¹⁵ HİFS puanına dair açıklama kitapta şöyle geçmektedir:“Bilindiği gibi HİFS, VASİLLAR MECLİSİ'nin KOALİSYON YOLU'na kabul edeceği bireyleri değerlendirmekte kullandığı 'Hayat İndeksi Fiziki Standartları' ölçü birimidir. HİFS, 1980'li yıllarda Eski Birleşmiş Milletler Denizaşırı Gelişme Konseyi tarafından, ülkelerin toplam hasılatları, vatandaşlarının hayat uzunluğu, beslenme imkânları ve eğitim düzeylerinin oluşturduğu toplam yaşam standardını ölçmek üzere geliştirilmişti. VASİLLAR MECLİSİ'nin T1, T2, T3, T4 mertebelerine talip olanların yeterliliklerini ölçmek için kullandığı HİFS özü itibarıyla aynı HİFS'tir. KOALİSYON YOLU'na girebilmek için uygun miktarda gelir sahibi olmak yetmemektedir. Taliplerin, eğitim ve sağlık düzeylerinin de yeterli seviyede olması gerekir. En yüksek HİFS puanı, 100'dür. 100, YÜCE PİR'in HİFS puanıdır. Vasılların tamamının ortalamaları 97, Salıkların 92, Müridlerin 85'tir. Bu rakam Sömürülmezlerde 7'ye düşmektedir. Lânetlilerde HİFS puanı ölçülemeyecek kadar küçük olup, yer yer ekside olduğu sanılmaktadır” (Alatlı, 2007 :25).

çocuklarına, ebeveynlerinin kaldıkları yerden devam etme imkânı tanır. **YÜCE PİR** adildir. Haklarının kaybolmasına razı gelmez” (Alatlı, 2007: 24).

Yüce Pir’in önderliğindeki Koalisyon Yolu’nda ilerlemenin ilk şartı teslimiyettir. Koalisyon Yolu’na giren Talipler kendilerini ıslah edecek olan hocalarına “gassalın elindeki meyyit” gibi teslim olmak zorundadır. Hoca, talebesinin kat edeceği yolu daha önceden kat etmiş olan tecrübeli yol göstericidir. Yolun çıkmazlarını, zorluklarını yaşayarak tecrübe ettiği için, Talibin mizacına en uygun olan terbiyeyi seçerek onu bu yola sevk etmek hocanın görevidir. Hoca ile Talip arasındaki ilişki ıslah olunan-ıslah eden ilişkisidir ve bu ilişki diğer mertebelerde de geçerlidir. Islah edenin ıslah olunana el vermesiyle üst mertebelere geçiş sağlanır (Alatlı, 2007: 15).

Koalisyon Yolu’nda merite kat etme, TSVHR (Transformation of Systematic Violators of Human Rights) programı çerçevesinde gerçekleşmektedir. Çin lideri Mao’dan ilhamla geliştirilen program ile, Koalisyon Yolu’na girme talebinde bulunan ve kusurlu davrandığı tespit edilen Talipler, Örgüt tarafından seçilen Mağdur ya da Mağdurların hizmetine verilir. Koalisyon Yolu’na başvuran Talip çalışarak arınırken, hizmetinde bulunduğu Mağdur da Koalisyon Yolu’na girme desteğini almış olur (Alatlı, 2007: 20).

Koalisyon’a mensubiyet belirli esaslara göre gerçekleşmektedir. Koalisyon Yolu’na girmiş olan Talibin uyması gereken kurallardan ilki, Koalisyon Cihazı’nı kuşanmış olmaktır. Koalisyon Cihazı, Taliplerin Yol’a mensubiyetini sembolize eden kıyafetlerdir. Koalisyon Cihazı’nın esasları Eğilim Belirleyiciler tarafından saptanır; Talip, Mürid, Salık ve Vasıllara defileler ve Koalisyon’un iletişim araçları olan “Vague”, “Elle”, “Marie Claire” gibi dergiler vasıtasıyla duyurulur.

İkinci esas, Zikir’dir. Koalisyon’un doksan dokuz “Güzel İsmi” vardır. Bu isimler her sabah ve her akşam doksan dokuz kere tekrar edilmek zorundadır. Bu isimler aynı zamanda Yüce Pir’in isimleridir. Bu isimlerden bazıları şunlardır: Akılcı, Batılı, Kindar, Bencil, Avrupalı, Varlıklı, Özgürlükçü, Ahlaklı, Bireyci, Gelişmiş, Kapitalist, Eşitlikçi, Seksi, Kurtarıcı, Demokratik, Maneviyatçı, Bilimsel, İlerici, Affedici, Kurtarıcı, Asude, Laik, Çalışkan, Yardımsever, Esirgeyici, İnsancı, Barışçı, Kâmil, Uygar, Saygılı, Artistik, Adil, Merhametli, Yaratıcı vs.

VİRD, Vasıllar tarafından kaleme alınmış, Yüce Pir tarafından onaylanmış “İnsanlık Tarihi”dir. Yüce Pir’in amaç ve marifetleri bu virdlerde gizlidir. Virde aşına olmayanın Yol’da yürümesi mümkün değildir.

Murakabe dördüncü esastır. Talip, Mürid, Salik ve Vasılların tüm eylemlerinde Yüce Pir’in huzurunda olduklarını hissetmeleridir. Dünya medyası, Yüce Pir’in gönüllerden uzak olmaması için çalışmaktadır. Yüce Pir’i hatırlatan, insanları Koalisyon Yol’una yönelten yayınlar yapmak medyanın en temel vazifesidir.

Beşinci esas, Riyazet ve Çile’dir. Talip, Salik ve Müridler nefislerini kırarak, başta tor olmak üzere gezegenin sınırlı madenlerinin kullanımını kısıtlayacaklardır.

Son esas, Seyahat’tir. Koalisyon’un öngördüğü şekilde tehcir edilmek, Talip, Mürid ve Saliklerin derecelerinin yükselmesi için gereklidir (Alatlı, 2007: 28-29).

Yeni Dünya Düzeni’nde benimsenen din Hıristiyanlıkla Budizm karması bir dindir. Roma Kulübü, uzun süredir bu yeni din üzerine çalışmaktadır. Tarikat ayrıca, Darwin’in ilkelerini benimsemektedir. Bu doğrultuda, insanların genleri tarafından yaratılan makineler olduğu görüşü hâkimdir.

Yüce Pir’in zat ve sıfatlarında fani olmak, Tekleşmiş Varoluşu netice verecektir. Tarikatlardaki “fenafillah” prensibi burada Yüce Pir’de fani olmak şeklinde kendini göstermektedir.

“Adrianople Islahhanesi, **KUTSAL KOALİSYON**’un zat ve sıfatında fani olmayı büyük bir heyecan ve hevesle bekleyen bizleri, o çok mutlu VUSLAT anına kadar yaşaya tutacak bir yolcu salonu, bir misafirhaneden ibarettir. Bizler, ailemiz, milletimiz, ümmetimiz, Dünya ve Uzay, hepimiz, birbirimizden hiçbir surette ayrı düşünülmeyecek **TEKLEŞMİŞ** kitle olarak, **EKONOMİK AKIL**’ın kudret, tutum, emir ve yasaları uyarınca bir aradayız” (Alatlı, 2007: 27).

Tarikatın medresesi olarak Amerika Birleşik Devletleri’ndeki Washington D.C. adres verilmektedir.

“Küresel Kitle Toplumu, **GERÇEKLİK MEDRESESİ WASHINGTON D.C.**’nin iradesi doğrultusunda gerçekleştirilmiş kutsal bir ittifak olup, Talip, Mürid ve Salik’lerin, **YÜCE PİR**’in halifeleri VASILLAR’a ve onların **KOALİSYON**’una bağlılığımızı ifade etme biçimlerimizden birisidir” (Alatlı, 2007: 27).

Şer’î hükümler, tarikat mensuplarının uymakla yükümlü oldukları dini esas ve yükümlülüklerdir (Akay, 2005: 440). Bu hükümlerin Yeni Dünya Düzeni’ndeki karşılığı ise, Dünya Anayasası’dır. Anayasa, yirminci yüzyılın ikinci yarısında Vasıllar

Meclisi tarafından sessiz sedasız yürürlüğe konmuştur (Alatlı, 2007: 9) ve üç temel hak üzerine bina edilmiştir.

“**YENİ DÜNYA DÜZENİ Anayasası**, Bilimsel Yaşama Hakkı, Genlerin Korunması Hakkı, Yeniden Arınma Hakkı olmak üzere üç temel hak üzerine bina edilmişti. Bilimsel Yaşama Hakkı, “bilimsel verilerin ışığında yaşamak hakkı” anlamına geliyordu. **Anayasa**'ya göre, hiç kimse doğruluğu bilim tarafından kanıtlanmamış esaslara göre yaşamaya zorlanamazdı. Bilimsel yaşama, yaşayakalmanın biricik teminatı olduğundan, Bilimsel Yaşama Hakkı, en temel insan hakkı kabul ediliyordu” (Alatlı, 2007: 24).

Yeni Dünya Düzeni'nin tepesinde oturduğu varsayılan Yüce Pir'in Amerika Birleşik Devletleri'ne işaret ettiği rahatlıkla söylenebilir. 1950'li yıllarda Sovyet Rusya ile Amerika Birleşik Devletleri arasında başlayan soğuk savaş, 90'lı yıllarda Sovyetler'in yıkılması ile sonuçlanmış; çift kutuplu dünya hakimiyeti mücadelesi yerini Amerika Birleşik Devletleri'nin süper güç olarak Yüce Pir'in postuna oturduğu tek kutuplu yeni bir dünya düzenine bırakmıştır (Brezezinski, 2005: 13).

Tarikatın medresesi olarak Washington D.C.'nin adres verilmiş olması da işaret edilenin Amerika Birleşik Devletleri olduğunun açık göstergesidir. Washington D.C., Amerika Birleşik Devletleri'nin başkentidir. Beyaz Saray, ABD Kongresi, ABD Yüksek Mahkemesi, dünya ülkelerinin büyükelçilikleri, kabine sekreterlikleri gibi bütün federal kurumlar bu kentte yer alır. Amerika Birleşik Devletleri'nin postnişinde oturduğu Yeni Dünya Düzeni'ndeki yedi merteye ise, dünya üzerindeki devletlerin çeşitli sınıflara ayrılmış halidir. Tarikatın esaslarından olan “zikır”, Yeni Dünya Düzeni'nin fikrî altyapısını oluşturan kavramlardır. Vird, alternatif tarihleri ortadan kaldıran yeni bir tarih anlayışıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modernizm ve onun devamı olarak okuyabileceğimiz postmodernizm süreçleri, ortaya çıkmaya başladıkları ilk dönemlerden itibaren eleştirilmeye başlanmıştır. Modernizmin bireyi kendi doğasından uzaklaştırması, insanı üretim araçlarından birine indirgemesi, endüstriyelleşme ve sonrasında yaşanan teknolojik gelişmelerin etkisiyle bireyin yalnızlaşması, endüstriyelleşme uğruna doğanın tahrip edilmesi, kapitalizmin üretim özgürlüğü adı altında yürüttüğü sömürü faaliyetleri, çıkar çatışmaları, kültür emperyalizmi gibi konular pek çok düşünür ve ekol tarafından eleştirilmiştir. Bu eleştiriler edebi eserlerde de yer bulmuş, modernizmin birey üzerindeki yıkıcı etkisi ile toplum yaşamında görülen aksaklıklar çeşitli edebi türlerde eleştirel bir perspektiften ele alınmıştır.

Alev Alatlının *Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus* ve *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya* romanları da temelde modernizm eleştirisi üzerine kurulu ve estetik kaygılardan çok günümüze ışık tutma gayesi ile yazılmış tezli romanlardan biridir. Yazar, eleştirisini Kuran, Kadızade aileleri ile Eski Türkiye-Yeni Dünya Düzeni çerçevesinde ele almış; bu düzene alternatif olarak önerdiği düzeni ise ütopya olarak nitelendirebileceğimiz *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya* romanında “Mucizeler Diyarı” ile ifade etmiştir.

Yazar eleştirilerini modernizmin temel unsurları sayılabilecek kavramlar etrafında toplamıştır. Bunlardan “akılcılaştırma”, modernizmin diyalektik düşünce yapısını; “bireycilleştirme”, bireyin yalnızlaşmasını ve modern bireyin nihilizme varan bunalımını; “küreselleştirme”, küresel çapta etkinlik sahibi olan çok uluslu şirket patronlarının dünya hâkimiyetini; “kapitalizm”, yeni dünya düzeninin oluşumunda kapitalizmin rolünü ifade eder gibi gözükmektedir. Yazar, *Kâbus*'ta modernizme yönelik eleştirilerini yine modernizm içinde bir noktadan yapmaktadır.

Yazarın *Rüya* romanı ile önerdiği alternatif düzen ise, geleneksel değerlerden beslenen, tüm dünya uluslarının bir arada ve kardeşçe yaşayabildiği, klasik fizik kurallarını reddederek Kuantum Teorisi bağlamında akılcı ve bilimsel yeni bir dünya görüşüne sahip düzendir. Mucizeler Diyarı olarak isimlendirilen bu yerde yaşayan Onarımcılar adı verilen grup, dünyaya nizam verme yarışında gönüllü olarak savaştaktadır. Alatlın, bu yeni kurgu ile modernizm ve postmodernizmin dayattığı düzenlerden sıyrılarak

bunların üzerinde yeni bir düzen portresi çizme gayretindedir. *Kâbus*'ta çizilen karamsar tablo *Rüya*'da bozulmakta, yazar okurlarına çıkar yolu göstermektedir.

Her iki kitabın da Schrödinger'in Kedisi adı verilen kuantum deneyi üzerine bina edilmesi de anlamlı gözükmektedir. Kuantum teorisi, klasik fiziğin nedensellik ilkesini ortadan kaldırmakta, sebepler üstü bir düzenin varlığından haber vermektedir. Bu anlamda yazar, *Rüya*'da var etmeye çalıştığı fantastik mekân ve zaman algısının gerçekte de var olabileceğinin işaretini vermektedir. Kuantum teorisindeki "niyet" faktörü ile dünya çapında bir değişim yaşanabilir.

Her iki kitap da farklı okumalara imkân tanır niteliktedir. 1980 sonrası Türkiye'sini ve dünyadaki gelişmeleri yansıtan bir kitap olduğu öngörülerek yapılacak sosyolojik bir okumada yakın tarihimize ışık tutacak bilgilere rastlanabilir. Ütopya ve anti-ütopya bağlamında ele alındığında, *Kâbus* ve *Rüya*, son dönem romanları içerisinde kendine bir yer edinebilecek gibi gözükmektedir. Alatlî'nin, romanı söylemek istediklerini iletecek bir araç olarak görmesi eserlerinin edebi niteliğini göz ardı etmesine sebep olmuş olsa da, eser kahramanlarının derin psikolojik tahlillerine yer vermesi, roman kurgusunun herhangi bir açığa meydan vermeyecek şekilde kurulmuş olması gibi unsurlar dikkate alındığında, edebi anlamda bir değer atfetmek mümkün gibi görünmektedir.

Alev Alatlî'nin romancılığı ve çeşitli romanları üzerine pek çok ilmî çalışma yapılmıştır. Bu çalışmamızın da yazarın eserlerini ve edebi yönünü anlamaya katkı sağlayacak eserlerden olmasını umuyoruz.

KAYNAKLAR

- Akay, Hasan (2005), *İslami Terimler Sözlüğü*, İşaret Yay., İstanbul
- Aktay, Yasin (2008), *Kavramsal Açıdan Modernizm ve Postmodernizme Bakmak, Hece, Düşüncede, Edebiyatta, Sanatta Modernizm ve Postmodernizm Özel Sayısı*, Sayı 138/139/140, Hece Basım Yayın
- Akyüz, Kenan (1995), *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkılap Yay., İstanbul
- Alatlı, Alev (2005), *Aydınlanma Değil Merhamet!*, Everest Yayınları, İstanbul
- Alatlı, Alev (2007), *Schrödinger'in Kedisi I-Kâbus*, Everest Yay., İstanbul
- Alatlı, Alev (2010), *Schrödinger'in Kedisi II-Rüya*, Everest Yay., İstanbul
- Alatlı, Alev (1986), <http://kitap.antoloji.com/aydin-despotizmi-kitabi/>, 20.01.2012
- Altun, Fahrettin (2005), *Modernleşme Kuramı: Eleştirel Bir Giriş*, Küre Yay., 2. Baskı, İstanbul
- Berman, Marshall (2006), *Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor*, Çev. Ümit Altuğ, Bülent Peker, İletişim Yay., İstanbul
- Brzezinski, Zbigniew (2005), *Büyük Satranç Tahtası*, İnkılâp Yay., İstanbul
- Cevizci, Ahmet (2003), *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Paradigma Yay., İstanbul
- Chomsky, Noam (2000), *Dünya Düzeni: Eskisi Yenisi*, Metis Yay., İstanbul
- Demirhan, Ahmet (2004), *Modernlik*, İnsan Yay., İstanbul
- Giddens, Anthony (1998), *Modernliğin Sonuçları*, Çev. Ersin Kuşdil, Ayrıntı Yay., İstanbul
- Gültekin, Metin (2007), *Charles Baudelaire ve Modernizm*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Kış (makale)
- Hans Van Der Loo ve William Van Reijen (2003), *Modernleşmenin Paradoksları*, Çev. Kadir Canatan, İnsan Yay., İstanbul

- Haz. Batur, Enis (2002), *Modernizmin Serüveni*, 5. Baskı, YKY, İstanbul, Ocak
- Haz. Şükrü Haluk Akalın ve [başk.] (2010), *Türkçe Sözlük Türk Dil Kurumu*, 11. Baskı, TDK, Ankara
- Horkheimer, Max (2008), *Akıl Tutulması*, Çev. Orhan Koçak, Metis Yayınları, İstanbul
- İlter, Tuğrul (2006), *Modernizm, Postmodernizm, Postkolonyalizm: Ben-Öteki İlişkileri ve Etnosantrizm*, Küresel İletişim Dergisi, Sayı 1, Bahar
- Kant, İmmanuel (1984), *Seçilmiş Yazular*, Çev. Nejat Bozkurt, Remzi Yayınları, İstanbul
- Kaymakçı, Oğuz (2012), *KÜRESELLEŞME VE ULUS-DEVLET*, <http://web.sakarya.edu.tr/~kaymakci/makale/kuresellesmeveulusdevlet.pdf> 20.07.2012
- Kumar, Krishan (2010), *Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları*, Dost Yay., Üçüncü Baskı, Ankara
- Mardin, Şerif (2002), *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yay., İstanbul
- Moran, Berna (2004), *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1*, İletişim Yayınları, 17. Baskı, İstanbul
- Okay, Orhan (2005), *Batılulaşma Devri Türk Edebiyatı*, Dergah Yay., İstanbul
- Smith, Anthony (1996) *Toplumsal Değişme Anlayışı*, Çev. Ülgen Oskay, Gündoğan Yay., Ankara
- Swingewood, Alan (1997), *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*, Çev. Osman Akınhay, Bilim Sanat Yay., Ankara
- Şan, Mustafa Kemal, İsmail Hira (2012), *Frankfurt Okulu ve Kültür Endüstrisi Eleştirisi*, <http://www.daplatform.com/images/frankfurtokulu.pdf>, 20.07.2012
- Şenoğul, Nahit (2000), *21inci Yüzyıla Girerken Dünya Düzeni*, Harp Akademileri Basım Evi, İstanbul

Tanpınar, Ahmet Hamdi (2003), *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul

Touraine, Alain (2000), *Modernliğin Eleştirisi*, Çev. Hülya Tufan, YKY., İstanbul

Uludağ, Süleyman (1991), *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Yaylacık Matbaası, İstanbul

Zeka, Necmi (1994), *Postmodernizm*, Kıyı Yay. 2. Baskı, İstanbul (Jurgen Habermas, *Modernlik: Tamamlanmamış Bir Proje* makalesi)

ÖZGEÇMİŞ

1987'de Bursa'da doğdu. İlkokulu Odunluk İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu Zekâi GümüŖdiŖ İlköğretim Okulu'nda, lise eğitimini ise Bursa Atatürk Lisesi'nde yabancı dil ağırlıklı olarak tamamladı. 2005 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde başladığı yüksek öğrenimini 2009 yılında tamamladı. Aynı yıl, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisansa kabul edildi. 2011 yılı Ağustos ayında Aksaray Üniversitesi'nde başladığı araştırma görevliliğine, 2012 yılının mart ayından bu yana Sakarya Üniversitesi'nde devam etmektedir.